

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

ČERVENEC 2002

*Sola Scriptura - Jedině Pismo
Solus Christus - Jedině Kristus
Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia - Jedině Milostí
Sola Fide - Jedině Vírou*

OBSAH

Jak vám roste zelenina?	1
Být příkladem	2
Poznávání Boží vůle	3
Adam, Kristus a ospravedlnění	8
Čtyři duchovní stavy	12
Účinek hříchu	20
Děti a kázání	24
Rovnost pohlaví	27
Hrou proti AIDS	28
Potterománie	28
Kdo z koho?	31
Recept proti samotě	43
Napsali jste nám	
Čtenáři	43
Internet	45
Posluchači HCJB	47
Poděkování	47

JAK VÁM ROSTE ZELEENINA?

Byli dva muži, kteří bydleli vedle sebe. Každé odpoledne spolu pili na verandě kávu, což bylo takové jejich neodmyslitelné denní společenství. Pan Odborník byl známý jako dobrý spisovatel o zahradničení a pana Kritika si lidé zařadili jako někoho, kdo má trochu vědomostí o obrovském množství věcí a kdo je dost ochotný se o tyto vědomosti rozdělit. Ale dohromady nevěděli o ničem nic. Oba muži stále hovořili o tom, jak komu mají rádi doma vypěstovanou čerstvou zeleninu, i když ani jeden z nich nikdy nic na zahradě nepěstoval. Jejich zahrady sousedily se zahradou člověka, který se jmenoval pan Horlivý.

Pan Horlivý se právě přistěhoval do toho domu a jedna z prvních věcí, kterou udělal, byla, že zryl půlku své zahrady. Pan Odborník a pan Kritik si při kávě povídali: „Určitě nehodlá nic pěstovat, na to je přece ještě moc brzy. Nic mu nevyroste.“ Druhý den vyšel pan Horlivý ven s pytlím kukuřičných zrn a s několika sazenicemi rajčat. Začal kopat řádky pro kukuřici a hloubit jamky pro sazenice rajčat. Pan Odborník cítil, že je jeho povinností informovat pana Horlivého, že to ani zdaleka není ten správný způsob, ani vhodný čas, jak a kdy pěstovat rajčata nebo kukuřici. Podrobně vysvětlil panu Horlivému, jaký je ten správný způsob a čas. Ujistil pana

Navštivte naše **www stránky:**
text - zvuk - obraz
<http://www.hcjb.cz>
Poslouchajte **HCJB CZ & SK:**
6.30-7.00, 11 830 kHz - 25 m
21.30-22.00, 17795, 21470 kHz
16, 13 m.

Logika je dobrý sluha, ale zlý pán

2 ZÁPAS O DUŠI

Horlivého, že je odborníkem. Byl pře-svědčen, že všechna snaha pana Horli-vého je k ničemu.

Poté, co ho pan Horlivý trpělivě vy-slechl, odpověděl: „Vážím si vašeho zájmu, ale můj dědeček se vždycky při pěstování zeleniny řídil měsíčními cykly a vždycky měl dobrou úrodu.“ Pan Od-borník měl co dělat, aby se nezačal smát nahlas. Řekl: „Pane Horlivý, nap-sal jsem více než patnáct knih o za-hradničení. Napsal jsem jednu knihu, která nebyla o ničem jiném, než o raj-čatech. Věřte mi, ztrácíte čas a energii.“ Pan Horlivý mu znovu poděkoval za vyjádřený zájem a dál sel kukuřici a sázal rajčata.

Po několika dnech, zatímco pan Odborník a pan Kritik upíjeli kafe a vy-chvalovali výhody doma vypěstované zeleniny, přišel pan Horlivý s pěti další-mi druhy semen a začal je sázet. Pan Kritik řekl: „Podívej se, jak má ty řady blízko u sebe. Určitě se ty rostlinky zadusí.“ Jeho přítel s ním souhlasil. Během dalšího měsíce našli pan Od-borník a pan Kritik na zahradničení pana Horlivého každý den několik chyb. Smáli se, dělali si z něj legraci a mluvili o tom, že se brzy projeví, jak je pan Horlivý pošetilý.

V polovině června začal pan Horlivý sklízet první zeleninu. Vypadalo to, že má každý den něco nového ke sklizni. Rajčata byla větší a červenejší, než jaká jste kdy viděli. Kukuřičné klasy byly plné, šťavnaté a sladké. Prostě nádhe-ra. Pak se stala divná věc. Asi v polovi-ně června pan Odborník a pan Kritik přestali pít kávu na verandě. Nepokra-čovali v jejich krásném každodenním setkávání, dokud nebylo všechno ze zahrady pana Horlivého sklizeno. Zají-malo by mě, jestli se sami sebe ptali: „Jak je to možné, že on má zeleninu a my žádnou nemáme, když víme všech-no a on neví nic?“

Také byli dva sousedé, kteří se jme-novali pan Odborník na Správné Evan-gelium a pan Kritik Falešného Evangeli-a. Kdysi popíjeli kávu a mluvili o tom,

jak horlivě touží vidět spasení hříšníků, i když sami nikdy ztraceným lidem ne-svědčili. Cítili, že jejich „povolání“ je informovat lidi, kteří svědčí, že to vše-chno dělají špatně. A tak se stalo ... sami ten příběh dokončete. Já půjdu a budu plakat.

– John G. Reisinger –
(přeložila Iva Suchá)

BÝT PŘÍKLADEM JEHO POSELSTVÍ

♦ *Hlásej slovo Boží! (2Tm 4:2).*

Nejsme spaseni jenom proto, abychom se stali Božími nástroji, ale také Božími syny a dcerami. Bůh z nás nedělá du-chovní agenty, ale duchovní posly. Po-selství se musí stát součástí naší by-tosti. Boží Syn byl svým vlastním posel-stvím – „Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život“ (Jan 6,63). Náš život, život učedníků, musí být svojí svatostí potvrzením pravosti našeho poselství.

Když bude Bůh chtít, bude Mu slou-žit i srdce nespasného člověka. Aby se stal život člověka svatým příkladem Božího poselství, musí být jeho srdce usvědčeno z hříchu, pokřtěno Duchem svatým a ztvárněno k podřízenosti Bo-žím záměrům.

Mezi vydáváním svědectví a kázá-ním je rozdíl. Kazatel je někdo, kdo přijal Boží povolání a kdo je rozhodnut věnovat kázání Boží pravdy veškerou energií. Bůh nás vede dál, než sahají naše názory a úsilí, hněte a formuje nás pro své záměry právě tak, jak to činil v životech učedníků po Letnicích. Smyslem Letnic nebylo něco učedníky naučit, ale učinit z nich vtělení toho, co hlásali, aby se tak doslova stali ztěles-něným Božím poselstvím.

♦ *...a budete mi svědky... (Sk 1:8).* Pokud mluvíte, dovolte Bohu, aby měl ve vašem životě naprostou svobodu. Aby mohlo Boží poselství osvobodit druhé, musíte napřed sami prožít osvo-bození. Pečlivě se připravujte a potom

nechejte Boha, aby vaše slova zažehly ohněm ke svojí slávě.

*S laskavým svolením vydavatele:
TNPJS, Chambers,
10. března*

POZNÁVÁNÍ BOŽÍ VŮLE

Skutky 21:1-14

Všichni křesťané touží znát Boží vůli pro svůj život. Chceme znát jeho vůli pro významné kroky, jako je volba povolání, místa bydliště, nebo manžela či manželky. Jeho vedení potřebujeme při desítkách dalších každodenních rozhodnutí, která se týkají našich peněz, našeho času, našich vztahů. Pokud Krista znáte jako spasitele a jako Pána, chcete mu dělat radost ve všech stránkách života tím, že budete činit moudrá rozhodnutí v souladu s jeho vůlí.

Velká část Boží vůle je zjevena jako příkázání a zásady v jeho slově. V těchto oblastech se nemusíte modlit za vedení. Když se modlíte, jestli si máte vzít dobrého nekřesťana či nekřesťanku (dobří jsou vždycky!), tak je to vlastně hřích! Bůh už svou vůli v této věci zjevil: nevstupovat do stejného jha s nevěřícím. Nepotřebujete se modlit, jestli se stát překupníkem drog nebo zlodějem. Nemusíte se ptát, zda Bůh chce, aby vašim celoživotním partnerem byl váš stávající manžel či manželka. Všechna tato a mnohá další rozhodnutí nám Bůh už jasně dal. Potřebujeme jenom chápat a poslouchat příkazy a zásady zjevené v jeho slově.

Ale co s rozhodnutím, zda si vzít slečnu A, nebo slečnu B, když obě dvě Pána milují a obě by vaši nabídku přijaly? (Já sám jsem tenhle problém nikdy neměl.) Co s výběrem oboru studia? Co s volbou mezi zaměstnáním A v jednom městě, a zaměstnáním B někde jinde? Takových rozhodnutí, kde potřebujeme znát konkrétní Boží vůli, je spousta.

Některí se spoléhají na subjektivní pocity či na znamení – až natolik, že nemají daleko k pohanskému věštění – viz Bruce Waltke: *Finding the Will of*

God (Nalézání Boží vůle), Vision House. Například jedna dívka se modlila, na kterou vysokou školu má jít, až naražila na to, jak Hospodin řekl Jákobovi:

◆ *Vstaň a vystup do Bét-elu.*

Protože její denominace měla vysokou školu tohoto jména, usoudila, že Bůh jí říká, aby šla na Bethel College. Doufám, že poté, co tam přišla, neobjevila verš Ámos 4:4, kde se říká:

◆ *Chodte si do Bét-elu oddávat se nevěrnosti...*

Na druhé straně spektra a ve vážnějším duchu napsal Garry Friesen knihu *Decision Making and the Will of God* (Rozhodování a Boží vůle, Multnomah Press, 1980), ve které hájí názor, že Bůh nemá konkrétní vůli pro každý detail v životě každého člověka. Je to spíš tak, že dokud se věřící drží v mezích Boží morální vůle a řídí se zásadami biblické moudrosti, může si zvolit, cokoliv chce. Takže pokud jsou Sally i Jane neprovdané a oddané křesťanky, může si Bob vzít kteroukoli z nich a předpokládat, že Bůh s jeho volbou už ve svém plánu počítá. Kdyby Bob Boha žádal, aby mu svou vůli zjevil, zvláště nějakým znamením nebo vnitřním dojmem, jen by zbytečně ztrácel čas. Bůh by v podstatě na nebi jen pokrčil rameny a řekl: „Obě jsou to dobrá děvčata. Nech si moudře poradit a dálej, jak uznáš.“

I když Friesen vznáší určité správné námítky proti tomu, čemu říká tradiční pohled na hledání Boží vůle, s jeho výchozí tezí nesouhlasím. Jde mi hlavně o to, že pokud nemusíme hledat Boží vedení při svých významných (a někdy méně významných) rozhodnutích, pak vlastně ani nepotřebujeme důvěřovat Bohu v praktickém každodenním životě.

Jak ale tedy poznáme Boží vůli? Špatná zpráva (nebo dobrá zpráva, podle toho, jak se na to díváte) je, že pro objevení Boží vůle v konkrétních situacích není v Písmu žádná jednoduchá, rutinní metoda. Kdyby byla, pravděpodobně bychom ji prostě používali a

4 ZÁPAS O DUŠI

nehledali Boha osobně. Ta dobrá zpráva tedy je, že Bůh nás vede především skrze náš vztah s ním, jak rosteme v chápání jeho slova a jak se učíme chodit den co den Duchem svatým. Protože však i ti nejlepší z nás (včetně Pavla) jsou padlí hříšníci, je to postup přinejlepším nedokonalý a poněkud nejistý. I když vinou své nedostatečnosti nebo svého hříchu Boží vůli mineme, on naše chyby ve své svrchované milosti napravuje.

Nejistota této metody se ukazuje v rozdílech mezi názory zbožných badatelů na to, zda Pavel udělal správně nebo špatně, když šel do Jeruzaléma. Duch svatý Pavlovi opakovaně ohlašoval, že pokud tam půjde, čekají ho

♦ *pouta a utrpení (Skutky 20:23)*. Někteří komentátoři, jako Donald Barnhouse, Ray Stedman a James Boice, se – ve světle Skutků 21:4 – domnívají, že Pavel spáchal buď vědomý hřích nebo hloupou chybu, když přes tato varování pokračoval v cestě. Jiní (většina těch, které jsem četl), tvrdí, že Pavel udělal správně, a ti, kdo ho přemlouvali, se mylili. Náš text a Pavlův příběh ve Skutcích ale ukazují určité principy, jak rozpoznat Boží vůli:

Měli bychom být Bohu tak blízko, abychom ve svém životě v poslušnosti jeho slovu a v závislosti na jeho Duchu svatém jeho vedení rozpoznali.

To je stručné shrnutí sedmi principů pro rozpoznání Boží vůle, které bych chtěl probrat. Některé z nich pocházejí z našeho oddílu, jiné z toho, jak Pavel chodil s Bohem.

1. Abychom poznali Boží vůli, musíme Bohu odevzdat veškeré právo na svůj život.

Je zbytečné spekulovat o Boží vůli, když člověk není na sto procent odhodlán ji uposlechnout. Bůh není zástupce cestovní kanceláře, který vám připraví program a pak se zeptá, co vy na to. „Ten týden na Havaji se mi líbí, ale byl bych raději, kdyby se vynechal ten mi-

sijní pobyt v muslimských zemích. Mohl byste tam místo toho dát pár let na Tahiti?“ On je Pán a je pravda, že vás miluje a že má pro váš život úžasný plán! Ale musíte mu celý svůj život podřídit v důvěře, že jeho vůle pro vás je dobrá, přijatelná a dokonalá (Římanům 12:1-2, KMS).

Pavel to udělal už dávno, takže nyní mohl říct:

♦ *Vždyť já jsem připraven nejen nechat se svázat, nýbrž i zemřít v Jeruzalémě pro jméno Pána Ježíše! (Skutky 21:13)*.

Nepřikládal svému životu žádnou jinou cenu, než aby dokončil svůj běh a splnil úkol, který dostal od Pána Ježíše:

♦ *...hlásat evangelium o Boží milosti (Skutky 20:24)*.

Upsat svůj život Bohu možná vypadá trochu děsivě. Co když to udělám, a Bůh mě pošle jako misionáře do nějaké džungle, když nesnáším ani táboření? Co když vám vadí zima, a on vás pošle k Eskymákům? Ale pamatujte: on je náš milující Otec, je vševědoucí a nekonečně moudrý. Jeho cílem je oslavit se na vás tím, že vám v životě požehe-ná. Takže musíte začít u toho, že mu budete důvěřovat.

Ano, na cestě, kterou vám připravil, asi budou tvrdé a těžké zkoušky. Ale můžete se spolehnout, že i v nich vám nepředstavitelně požehe-ná, když v něho budete doufat a podřídíte se mu. Jeho slovo slibuje, že

♦ *...žádné dobro neodepře těm, kdo žijí bezúhonně (Žalm 84:12)*.

Nikdo z těch, kdo kdy Bohu vypsali bílanku šek na svůj život – ani z těch, kdo pak prošli tuhými zkouškami či pronásledováním – toho později nikdy nelitoval. Tady musíme začít, když chceme poznat jeho vůli.

2. Abychom poznali Boží vůli, musíme stále důvěrněji poznávat Boha z jeho slova v jeho Svätém duchu.

Pavel v té době Pána znal a následoval už léta. To, spolu s faktem, že v textu není ani náznak, že by Pavel byl

neposlušný, mne vede k nesouhlasu s těmi, kdo tvrdí, že se zde Pavel dopustil hříchu. Možná to nebylo moudré (o tom více později), možná neviděl něco, co je nám z naší výhodnější perspektivy zřejmé. (Když je po všem, znát Boží vůli je vždycky snazší!) Ale Pavel už řadu let usiloval v první řadě o to, aby znal Krista (Filipským 3:9-10). Boží slovo znal dobře a chodil Duchem, ne tělem (Galatským 5:16). Myslím, že Pavel šel do Jeruzaléma proto, že se snažil, jak nejlépe uměl, Pána poslechnout.

Jsem už s Marlou ženatý skoro osmdvacet let. V mnoha věcech vám mohu říct, co by chtěla, aniž bych se jí ptal, co si o tom myslí. Znáám její vůli, protože znám Marlu. A právě tak úzce je spjata poznání Boží vůle v určité situaci s poznáním samotného Boha.

K poznání Pána nevedou žádné zkratky nebo snadné poučky. Je to proces, který vyžaduje, abychom ho celou dobu pilně hledali v jeho slově a na modlitbách. Bůh z jakéhosi důvodu zařídil život tak, že některá z těch největších rozhodnutí (povolání, manželství) musíme učinit, když ještě nemáme tu moudrost, kterou získáme s věkem! To je jeden z důvodů, proč bychom měli vyhledávat moudré rady těch, kdo už s Pánem chodí dlouho. V biblických dobách tato rozhodnutí člověk z větší části nedělal sám. Tvůj otec je sedlák? Budeš také sedlákem. Volba povolání ani moc velkou volbou nebyla. Ve výběru manžela či manželky hráli hlavní roli rodiče. Mladí lidé dostali celkem volnou ruku v těchto nejvýznamnějších životních rozhodnutích teprve nedávno! Moudří zbožní mladí lidé budou vyhledávat zbožné moudré rady.

Když člověk věří poměrně krátce, asi by měl významnější životní krok, jako třeba manželství, odložit, dokud není jakžtakž zakotven v Božím slově. Musíte vědět, jaké projevy zbožného charakteru u svého partnera hledat. A také musíte být takovým člověkem, jakého by si takový člověk, jakého bys-

te si chtěli vzít, chtěl vzít. Jinými slovy: srdce opravdu zbožné mladé ženy ne získáte, pokud nejste zbožný mladý muž.

3. Abychom poznali Boží vůli, musíme se řídit biblickými zásadami, ne lidskou moudrostí.

Nyní bych chtěl rozvinout předchozí bod a říci, že Boží moudrost a Boží cesty jsou někdy v rozporu s lidskou moudrostí a s lidskými cestami (Izajáš 55:8-9). Ne snad obvykle, ale čas od času po nás Bůh chce, abychom udělali něco, co se přičí logice. Například, abychom se vrátili k našemu textu, lidská moudrost a rozum by nám řekly, že jednání, které nás očividně přivede do nesnází, bychom se měli vyhnout. Někdy ale je Boží vůli, aby ho jeho služebníci oslavili tím, že podstoupí různé zkoušky nebo i mučednickou smrt.

Biblickou zásadu, která Pavla vedla k cestě do Jeruzaléma, bylo jeho hluboké přesvědčení, že v církvi není Žid ani pohan, otrok ani svobodný, ale že všichni jsme jedno v Kristu (Galatským 3:28). Nesl židovské církvi výtěžek sbírky mezi pohanskými církvemi jako projev lásky a jednoty. Lukáš se o této sbírce skoro ani nezmiňuje (Skutky 24:17), ale z Pavlových listů víme, že pro něj znamenala hodně (Římanům 15:25-32; 2. Korintským 8-9). James Boice uvažuje, jestli Lukášovo mlčení nenaznačuje, že to nepovažoval za nejlepší nápad – *Acts* (Skutky), *Zondervan*, str. 358. Ale princip, který za ní stál, jednota církve, je důležité biblické učení (Jan 17). Pavel byl této pravdě tak oddán, že byl kvůli ní ochoten čelit nebezpečí.

Pavla také táhla touha jeho srdce, aby Židé byli spaseni. Byla to motivace tak mocná, říká Pavel, že by byl nejraději sám zavržen od Krista, kdyby to Židům mohlo přinést spásu (Římanům 9:3)! Díky hnací síle této touhy vidět spasení Židů byl Pavel ochoten obětovat v případě nutnosti i svůj život.

Musíme žít podle biblických zásad, ne podle lidské moudrosti. V naší církvi

6 ZÁPAS O DUŠI

jsme zažili několik podobných situací. Jednoho muže tak rozhněvalo, když jsme vyslali některé studentské misijní týmy do nebezpečných končin světa, že i se svou rodinou ze sboru odešel. Jeho rady jsme vyslechli a dokonce jsme přijali určitá bezpečnostní opatření, která navrhoval, ale když jsme se snažili zjistit, co je Boží vůle, cítili jsme, že Velké poslání je závažnější než jeho obavy. Uvědomovali jsme si hrozící nebezpečí, ale týmy jsme vyslali.

4. Abychom poznali Boží vůli, musíme zkoumat svá obdarování, motivy a touhy ve světle Božího svrchovaného záměru být oslaven mezi národy.

Člověk může být opravdu oddán naplňování Boží vůle, a přitom nebýt na správném místě. Pavel třeba mohl poslat se sbírkou nějaké vyslance a sám zůstat mimo, a přitom stejně naplnit svou touhu sjednotit církev. Klíčovou otázkou, na kterou se ne vždy snadno odpovídá, je: „Kde mohu svými obdarováními nejučinněji posloužit šíření Božího království?“ Mně například leží na srdci misie, ale vím, že nejsem žádný kazatel evangelista. Zeptal jsem se sám sebe: „Bude přínosnější, když zůstanu v Americe a budu Božímu lidu klást misii na srdce, nebo když půjdu sám?“ To je jeden z důvodů, proč působím nedaleko univerzity: toužím vidět, jak Bůh připravuje dělníky pro žeň na misijním poli. Kdybych měl někdy dojem, že by bylo prospěšnější, abych šel sám, okamžitě odsud odejdu!

Pavlovo odhodlání trpět a zemřít pro Kristovo jméno je obdivuhodné. Ale nemohu se zbavit otázky, jestli se ho někdo neměl zeptat, zda bude uvězněný nebo mrtvý užitečnější, než kdyby svobodně pokračoval ve své službě. Ne vždy je Boží vůlí, abychom byli tak oddaní, že se vůbec nebudeme ohlížet na vlastní bezpečnost. David se při jedné příležitosti ptal Hospodina, zda ho občané Keily vydají králi Saulovi, který mu ukládal o život (1. Samuelova 23:11). Když Bůh řekl, že vydají, David odešel

– a dobře udělal. Je těžké říct to předsedem, protože někdy nás Bůh může jako vězně nebo mučedníky použít lépe, než kdybychom si život zachránili.

Kromě svých obdarování a toho, jak nás Bůh může nejlépe použít, musíme zkoumat své motivy a touhy. Opravdu usiluji o Boží slávu, a ne o svou vlastní? Je mé srdce před ním otevřené, nemám žádný tajný hříš? Mohu-li upřímně říci, že ano, měl bych se ptát: „Po čem toužím? Co mě baví?“ Pokud se raduji v Pánu, mohu důvěřovat, že mi dá, po čem touží mé srdce: buď tak, že naplní touhy, které mám nyní, nebo tak, že je změni, aby odpovídaly jeho záměru (Žalm 37:4). On je milující Otec, který svým dětem rád žehná tím, že naplní jejich svaté touhy. Když se tedy raduji v Pánu, je při hledání jeho vůle oprávněné ptát se: „Co mě baví dělat?“ Možná právě tím mu mám sloužit.

5. Abychom poznali Boží vůli, musíme vyslechnout a posuzovat rady zbožných věřících.

Náš text říká, že tito věřící varovali Pavla „skrze Ducha“, aby do Jeruzaléma nechodil (Skutky 21:4, KMS, NBK, KR). Ti, kdo si myslí, že se Pavel dopustil chyby nebo hříchu, tvrdí, že neposlechl přímo zjevenou Boží vůli. Ale většina vykladačů říká, že „skrze Ducha“ znamená, že poselství Ducha bylo spíše důvodem pro obavy věřících než že by je Duch přímo vedl k tomu, aby Pavlovi cestu rozmlouvali. Nevidí to tedy tak, že Pavel odmítl Boží příkaz, ale že Bůh zjevil, co se stane, a že Pavlovi přátelé přirozeně toužili to odvrátit – Richard Longenecker: *Expositor's Bible Commentary* (Biblický komentář pro výklad), *Zondervan*, 9:516.

Po Agabově proctví se ke snaze místních bratří přesvědčit Pavla, aby do Jeruzaléma nechodil, připojil i Lukáš a ostatní Pavlovi společníci („my“, Skutky 21:12). Pavlova reakce ukazuje, že zasáhli jeho srdce. Byl však tak pevně přesvědčen, že Bůh chce, aby šel do Jeruzaléma, že jejich naléhání odolal.

Kdo měl pravdu? Upřímně řečeno, těžko říct. Pavel možná byl trochu tvrdohlavý, když jejich rady neposlouchal. Nemusel zrovna chodit do Jeruzaléma, aby dokázal, že je ochoten pro Pána trpět a zemřít. Kdyby tam nebyl šel, mohl ho Bůh použít třeba ještě mocněji. Na druhou stranu Pavlovo odhodlání postavit se dokonce sám proti skupině zbožných lidí, kteří ho jednomyslně prosili, aby nechodil, možná ukazuje, jak pevně věřil, že jedná podle Boží vůle. Někteří komentátoři poukazují na četné podobnosti mezi Ježíšovým odhodláním jít do Jeruzaléma na kříž a Pavlovým rozhodnutím na tomto místě. Takže je těžké rozhodnout, která strana měla pravdu. Ale to hlavní je, že rady, které dostáváme, musíme posuzovat, i když se na nich shoduje celá skupina zbožných přátel.

Abychom tedy poznali Boží vůli, musíme Bohu odevzdat veškeré právo na svůj život; musíme ho důvěrně znát z jeho slova prostřednictvím jeho Svatého ducha; musíme se řídit biblickými zásadami, ne lidskou moudrostí; musíme zkoumat svá obdarování, motivy a touhy ve světle Božího záměru být oslaven; a musíme si vyslechnout a posuzovat rady zbožných věřících.

6. Abychom poznali Boží vůli, musíme s modlitbou hodnotit situace, které nám Bůh v životě dává.

Ani to není nic snadného! Například Pavlovi Bůh připravil opakovaně varování z mnoha různých stran, aby do Jeruzaléma nechodil. Měl tato varování chápat, jako by Bůh řekl „nechoď“, nebo jako zkoušky, zda bude poslušný tomu, o čem ví, že je to Boží vůle? Třeba bylo účelem těch varování pomoci věřícím a Pavlovi, aby obstáli, až bude uvězněn, tím, že se Boží vůli dozvěděli už napřed. Možná, že jiné okolnosti, jako například to, že se Pavel dostal na lodi, které ho dovezly do Jeruzaléma jeli před letnicemi, ukazovaly, že Bůh souhlasí s tím, aby tam šel.

Jak vidíte, tytéž okolnosti lze vykládat mnoha různými způsoby, a tak mu-

síme být při jejich posuzování opatrní. Obecně vzato není moudré zjišťovat Boží vůli „rozprostíráním rouna“. Zavržené dveře někdy nemusí znamenat ne a otevřené dveře ne vždy znamenají ano. A konečně

7. Když jsme toto s modlitbou vykonali, musíme se spolehnout na Boha, zařídít se podle svého vlastního zdravého úsudku, svědomí a přesvědčení, a přijmout důsledky svého rozhodnutí.

Nakonec musí každý určit Boží vůli pro své rozhodnutí sám za sebe. Odpovědnost za svá rozhodnutí nemůžeme svalit na nikoho jiného. V manželství za rozhodnutí rodiny odpovídá Bohu manžel, ale moudrý manžel se proti radě své zbožné manželky postaví jen po dlouhém zvažování a modlitbách. V případě, že zde měl pravdu Pavel a jeho přátelé se mylili, je to příklad toho, jak člověk může být z lásky špatným rádcem. To proto, že ho milovali, prosili Pavla, aby nechodil, ale on se musel postavit proti přání svých přátel a udělat to, o čem si myslel, že to po něm Bůh chce.

Někdy vám mohou rodiče radit, abyste nešli na misi, protože mají opravdu starost o vaše bezpečí. Taková rada může být od Pána, ale také od Pána být nemusí. Boží vůle není nutně ta nejbezproblémovější cesta. Musíte si projít celým procesem, spoléhat na Pána a potom v lásce oznámit přibuzným a přátelům:

♦ *Dělám to, o čem věřím, že Bůh chce, abych to dělal. Modlete se za mne, prosím (Římanům 15:30-31).*

Závěr

Co když se člověk při hledání Boží vůle zmýlí? Pokud si uvědomíte, že vaše chyba byla způsobena umíněností, svévolí nebo pýchou, vyznejte to a poproste Boha, aby vaši chybu napravil. Nemyslím si, že Pavel zhřešil, když se vydal do Jeruzaléma, ale nejsem si jistý, jestli udělal to nemoudřejší rozhodnutí. Bůh ale použil léta, která Pavel strávil ve vězení, pro svou slávu a prá-

8 ZÁPAS O DUŠI

vě tak může použít naše chyby a dokonce i naši vzpouru, když se mu podřídíme a budeme se snažit dělat mu radost.

Pamatujme, že tento proces začíná, když se Kristu svěříme jako svému Spasiteli a když mu vypíšeme ten bílko šek na svůj život v ochotě dělat cokoli, k čemu nás povolá. Pokud jste nikdy nečinili pokání ze svých hříchů a neuvěřili v Krista, pak se s Boží vůlí určitě mýlíte, protože Bůh si nepřeje, aby kdokoli zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání (2. Petrův 3:9).

Otázky k diskuzi

1. Má pro rozpoznání Boží vůle význam, jestli v něčem cítíme pokoj (nebo nepokoj)? (Viz 2. Korintským 2:12-14.)

2. Máme hledat Boží vůli pro poměrně malá rozhodnutí (třeba co si vzít na sebe)? Proč ano, proč ne?

3. Jak poznáme, že máme odmítnout radu zbožných lidí? Jakými zásadami se řídit?

4. Proč není dobré rozprostírat rouno (nebo žádat znamení), když hledáme Boží vůli?

© 2001, Steven J. Cole

všechna práva vyhrazena.

Není-li uvedeno jinak, pocházejí biblické citace z Ekumenického překladu Bible, © Československá biblická společnost, 1985

ADAM, KRISTUS, a ospravedlnění

Římanům 5:12-21

- ◆ ¹²Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. ¹³Hřích byl ve světě už před zákonem, ač se hřích nezačítává, pokud není zákon. ¹⁴Smrt však vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo hřešili jiným způsobem než Adam. On je protějšek toho, který měl přijít. ¹⁵S milostí tomu však není tak jako s proviněním.

Proviněním toho jediného, totiž Adama, mnozí propadli smrti; oč spíše zahrnula mnohé Boží milost, milost darovaná v jediném člověku, Ježíši Kristu. ¹⁶A s darem milosti tomu není jako s následky toho, že jeden zhřešil. Soud nad jedním proviněním vedl k odsouzení, kdežto milost po mnohých proviněních vede k ospravedlnění.

Když člověk učitelé sotva rozumí

Když učitel začne při vyučování mluvit složitě, pak je pravděpodobně buď, že se zamotal a vlastně ani neví, co chce říct, nebo, že se zabývá skutečnostmi, které překračují běžný způsob lidského vyjadřování a myšlení. Ne každé složitě souvětí znamená, že učitel věci opravdu rozumí; může to znamenat, že je úplně vedle. Ale na druhou stranu to, že něco vypadá nepochopitelně, nemusí znamenat, že je učitel neschopný. Je možné, že látka, kterou se zabývá, je opravdu komplikovaná.

Myšlenky, které Pavel vyjadřuje v Ř 5:12-21, jsou složité a těžko se sledují. Nemyslím si ale, že by Pavel nevěděl, co říká. Píše jako apoštol, inspirovaný Duchem svatým. Neztratil se ani se nezapletl do slov. Ve skutečnosti se zabývá dílem spasení, které vykonal Ježíš Kristus, do hloubky, která je na samých hranicích lidského chápání. Pokud pro nás tedy bude obtížné sledovat tok těchto myšlenek, nemusíme zoufat. Opravdu jsou složité. Ale je to proto, že nám ukazují samotnou strukturu spasení a dějiny lidstva i božství. To by nás mělo povzbudit, abychom v těchto verších našli zalíbení, abychom nad nimi uvažovali a tvrdou prací dobývali zlato a stříbro z tohoto dolu.

Všeobecný obrázek

Celkový obraz nám především představuje obrovský význam Kristova díla ve způsobu, jakým uděluje hříšníkům jako vy a já spravedlnost. A Pavel nám tento význam Kristova díla přibližuje tím, že je srovnává s dílem Adama, prvního člověka, a ukazuje nám podobnosti a rozdíly mezi nimi.

Všimli jsme si, že 14. verš končí slovy: „On“ – totiž Adam – „je protějšek toho, který měl přijít“ – totiž Krista. To je osa, kolem které se tento oddíl písma otáčí. Adam, první člověk, je pravzor nebo předobraz Ježíše Krista. Pavel se domnívá, že ospravedlňující dílo Ježíše Krista pochopíme a oceníme lépe, když je uvidíme vedle díla Adamova, a tak budeme mít ke Kristu více úcty, důvěry i lásky. A Bůh, který to všechno určil, bude oslaven. A to je náš cíl.

Další věcí, kterou je třeba zdůraznit, je způsob, jakým Pavel demonstruje globální význam Kristova díla. Je-li Adam otcem všech lidských bytostí a je-li základním problémem všech lidských bytostí jejich příbuznost s Adamem a to, co se s námi stalo, když Adam zhřešil, máme všichni na celém světě – ať jsme, kde jsme, a ať jsme, kdo jsme, ať patříme ke kterémukoli kmeni, jazyku, kultuře nebo národu – tentýž základní problém. A to znamená, že pokud Ježíš není jenom Žid, který umírá jako židovská oběť za hříchy, ale také „poslední Adam“ nebo „druhý člověk“ (jak ho Pavel nazývá v 1. Korintským 15:45,47), který přináší lepší spravedlnost, než je ta, kterou jsme ztratili v Adamovi, pak není žádným kmenovým božstvem, nebo spasitelem omezeného, místního významu. Je tou jedinou záchranou před Božím zavrhujícím soudem, který tíží každou lidskou duši. A to znamená, že je Spasitelem pro celý svět, který je schopen zachránit lidi všech věků, zemí a národů.

Ponořme se hlouběji do tohoto textu a podívejme se, co se stalo v Adamovi a jak Pavel ukazuje, že Kristovo dílo je proti tomu opravným prostředkem.

Protože všichni zhřešili

Podívejme se na verš 12. Pavel zde začíná porovnávat Krista s Adamem slovem *jakož*.

- ◆ ***A protož jakož skrze jednoho člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili“ (KR).***

A tady Pavel utne. Čekali bychom, že po tomto *jakož* bude následovat nějaké *tak*: „*jakož* skrze jednoho člověka hřích ...“ *tak* skrze jednoho člověka spravedlnost. Pavel se k tomuto srovnání opravdu vrátí v osmnáctém verši. Tady ho ale přeruší a nedokončí ho.

Proč? Pravděpodobně si uvědomil, že právě řekl něco, co může vést k nedorozumění a potřebuje to být objasněno. Co to bylo? Několik věcí, ale on si z nich vybral jen jednu, protože věděl, že když se mu podaří vyjasnit tuto, zabráni tím špatnému pochopení těch ostatních. Chce nám vysvětlit, co myslí na konci verše 12 formulací: „**protože všichni zhřešili“** (CEP).

Řekl právě, že skrze jediného člověka, Adama, vstoupil do světa lidí hřích a skrze tento hřích také smrt – odplata, trest za hřích. Pak toto tvrzení zobecňuje a tvrdí, že tento trest, smrt, se nevztahuje jen na jednoho člověka, ale týká se všech lidí. A proč? Teď se objeví ta nejasnost: „*protože všichni zhřešili*.“ Znamená to, že „*všichni zhřešili*“ v Adamovi? Že Adamův hřích byl hříchem celého lidstva, takže když Adam zhřešil, zhřešili jsme ve skutečnosti jakýmsi záhadným způsobem i vy a já? Že nám byl přičten Adamův hřích, takže když hřešíme, hřešíme v něm? Nebo to znamená, že trest smrti nás nečeká za Adamův hřích, který je nám přičten, ale za naše individuální hříchy? Podle mne chce Pavel říct, že jsme všichni zhřešili v Adamovi, že jeho hřích je přičten nám, a že smrt a zavržení celého lidstva je Božím trestem pro nás všechny, protože jsme s Adamem byli v jeho hříchu jakýmsi záhadným a tajemným způsobem spojeni.

Není to jedno?

Teď by někdo mohl říct: „Není to jedno?“ Neučí Římanům 3:23, že „*všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy*“, každý sám za sebe? A neučí Římanům 6:23, že „*Mzdou hříchu je smrt*“? A když si svůj trest a odsouzení zasloužíme za své každodenní hříchy, co na tom, že se dá najít ještě hlubší

10 ZÁPAS O DUŠI

příčina pro naše viny a smrt a odsouzení – konkrétně naše spojení s Adamem v jeho prvotním hříchu.

Myslím, že se Pavel tady, na konci 12. verše, zarazil a přerušil své porovnávání právě proto, aby odpověděl na tuto otázku a objasnil, co znamená ono „protože všichni zhřešili“. V sázce je celé srovnání Adama s Kristem. Pokud nebudeme slova „protože všichni zhřešili“ chápat ve smyslu „protože všichni zhřešili v Adamovi“, celé srovnání mezi Kristem a Adamem se nám překroucí a neuvídíme ospravedlnění milostí skrze víru v takové slávě, jaká mu náleží.

Dovolte, abych to ilustroval: řekněme, že skrze jednoho člověka, Adama, vstoupil do světa hřích a za ním smrt, a všichni umírají, protože všichni individuálně zhřešili. Potom bude příslušné srovnání s Ježíšovým dílem vypadat takto: tak také skrze jednoho člověka, Ježíše Krista, vstoupila do světa spravedlnost a za ní život, a všichni žijí, protože všichni individuálně vykonali skutky spravedlnosti. Jinými slovy: ospravedlnění nespočívá v tom, že nám Bůh přičítá Kristovu spravedlnost, ale v tom, že s Kristovou pomocí konáme individuální spravedlivé skutky a na tomto základě jsme považováni za spravedlivé. Když Pavel viděl, jak mylně se dá to, co řekl, vyložit, zastavil se a začal vysvětlovat.

Co ale říká o Kristově díle předpoklad, že Pavel chce říct „protože všichni zhřešili v Adamovi“? Příslušné srovnání by pak znělo: jako skrze jednoho člověka, Adama, vstoupil do světa hřích a za ním smrt, a všichni, kdo jsou v Adamovi, umírají, protože ti všichni v Adamovi zhřešili a byl jim přičten jeho hřích, tak také skrze jednoho člověka, Ježíše Krista, vstoupila do světa spravedlnost a za ní život, a všichni, kdo jsou v Kristu, žijí, protože ti všichni v Kristu vykonali skutky spravedlnosti a byla jim přičtena jeho spravedlnost. To je naše slavné ospravedlnění milostí skrze víru. Základem našeho přijetí před Bohem nejsou naše spravedlivé skutky, ale

Kristova spravedlnost, která je nám přičtena. Kdyby ale konec 12. verše říkal, že „všichni *individuálně* zhřešili“, a ne, že „všichni zhřešili v Adamovi“ a jeho hřích jim byl přičten, bylo by to všechno úplně jinak.

Pavel touží, abychom uviděli a radovali se z toho, že právě tak, jako je nám přičten Adamův hřích, protože jsme byli v něm, je nám přičtena i Kristova spravedlnost, protože jsme v něm.

Jedním z nejlepších důkazů, že měl Pavel na mysli právě tohle, najdeme ve verši 18, kde Pavel toto srovnání opravdu dokončí:

◆ ***Jako jedině provinění přineslo odsouzení všem, tak i jediný čin spravedlnosti přinesl všem ospravedlnění a život.***

V Adamovi jsme byli všichni odsouzeni, v Kristu jsme všichni ospravedlněni. Bylo nám přičteno Adamovo přestoupení, a stejně nám byla přičtena i Kristova spravedlnost (srovnej 1. Korintským 15:22).

O to všechno bychom ale přišli, kdybychom se domnívali, že slova „všichni zhřešili“ na konci verše 12 mluví o našich individuálních hříších a nikoli o Adamovu hříchu, který nám byl přičten. Proto se Pavel zarazí, aby to objasnil. A jak to objasňuje?

Smrt vládla i před zákonem

Verše 13-14:

◆ ***Hřích byl ve světě už před zákonem, ač se hřích nezapočítává, pokud není zákon. Smrt však vládla od Adama až po Mojžíše ...***

Co to říká? Něco jako:

1) Hřích byl ve světě ještě před Mojžíšovým zákonem (verš 13a) – ano, v předmojžíšovském světě opravdu převládaly osobní, individuální hříchy, nejen hřích Adamův.

2) Ale hřích se nepočítá (a tedy netrestá), pokud není zákon {nullum crimen sine lege et nulla poena sine lege [římské právo]} (verš 13b).

3) Nicméně smrt vládla od Adama až po Mojžíše (verš 14a) – tedy všichni umírali a všichni byli trestáni.

Jaký závěr z toho tedy máme podle Pavla vyvodit? Pavel chce, abychom si všimli, že všeobecné lidské umírání není důsledkem individuálních hříchů proti Mojžíšovu zákonu, ale hříchu, kterého jsme se dopustili v Adamovi. Toto chce objasnit. Ve verši 12 se říká, že „*smrt zasáhla všechny, protože všichni zhrěšili*.“ Pavel hned vysvětluje: lidé přece umírali, i když jejich individuální hříchy proti Mojžíšovu zákonu nebyly důvodem k potrestání, protože se nepočítaly. Naopak, příčinou jejich umírání bylo, že všichni zhrěšili v Adamovi a Adamův hřích jim byl přičten.

Teď ale vystává jiná námitka proti Pavlovo argumentu a Pavel už ji tuší. Jde o to, že i před Mojžíšovým zákonem dostali Boží příkazy Noe a Abrahama a jiní, takže jejich smrt mohla být zaviněna tím, že neposlouchali tyto „zákony“, a ne tím, že zhrěšili v Adamovi. A nejen to, pokračoval by kritik, Pavel sám řekl v Římanům 1:32, že všichni lidé – i pohané mimo Izrael – ve svém svědomí vědí „*o spravedlivém rozhodnutí Božím, že ti, kteří tak jednají, jsou hodni smrti*“. Zdá se, že Pavlův argument má dvě mezery: ano, před Mojžíšem nebylo možné zhrěšit proti Mojžíšovu zákonu, ale byla osobní zjevení a zákon napsaný v srdci. Takže, Pavle, opravdu jsi ukázal, že lidé od Adama po Mojžíše umírali proto, že zhrěšili v Adamovi, a ne proto, že osobně a individuálně zhrěšili proti těmto zákonům?

I ti, kdo hřešili jiným způsobem než Adam?

Řekl jsem, že Pavel tuhle námitku čekal, a myslím, že právě proto dodává ta další slova ve verši 14. Nekončí prohlášením: „*Smrt však vládla od Adama až po Mojžíše...*“ a tečka. Pokračuje velmi důležitými slovy: „*...i nad těmi, kdo hřešili jiným způsobem než Adam.*“ Jinak řečeno, připouští, že opravdu byly jiné zákony i před Mojžíšem a lidé je opravdu porušovali a opravdu by se dalo namítat, že tyto hříchy by byly dostatečnou základní příčinou pro jejich smrt a odsouzení. Ale – namítá Pavel –

tenhle pohled má jedno slabé místo: smrt totiž vládla i nad těmi, kdo nezhrěšili tak jako Adam. Ještě jsou tu ti, kdo zhrěšili, aniž by znali zákon a rozhodli se ho porušit.

Koho tím myslí? Řekl bych, že skupinou lidí, která volá po vysvětlení, jsou nemluvňata. Nemluvňata umírají. Nemohou chápat osobní zjevení, nemohou si přečíst zákon a zvolit si, zda ho budou nebo nebudou poslouchat. A přesto umírají. Proč? Pavlova odpověď je Adamův hřích a to, že je přičten celému lidskému pokolení. Jinými slovy: smrt vládla nad všemi lidmi včetně těch, kdo nezhrěšili proti zákonu, který by znali a kterému by rozuměli. Z toho tedy vyplývá, řečeno slovy 18. verše, že

♦ *jediné provinění přineslo odsouzení všem.*

Nejhlubší příčina toho, že vládla smrt

Tohle je Pavlovo vysvětlení: slova „*smrt zasáhla všechny, protože všichni zhrěšili*“ na konci 12. verše znamenají „*smrt zasáhla všechny, protože všichni zhrěšili v Adamovi*“. Smrt není v první řadě a v nejhlubší podstatě důsledkem našeho individuálního hříchu, ale toho, co nás potkalo v Adamovi.

A teď ta nejdůležitější otázka: proč Pavel, právě teď – na konci 14. verše, hned potom co řekl, že smrt vládla i nad těmi, kteří osobně nezhrěšili proti zákonu, který by znali, jako zhrěšil Adam – proč právě tady vkládá ta svrchovaně důležitá slova: „*On je protějšek toho, který měl přijít?*“ Proč právě na tomto místě Pavel říká, že Adam je předobrazem Krista?

Jestli nepochopíte nic jiného, tohle si nenechte ujít. Protože v tomhle je váš život. Říká to tady proto, že se tu objevuje ten úplně nejdůležitější moment celého srovnávání. Co to je? Právni následky Adamova hříchu se vztahují na jeho potomky ne proto, že každý z nich individuálně hřeší jako zhrěšil on, ale proto, že jsou v něm a jeho hřích je jim přičten. Ve chvíli, kdy si Pavel v této otázce zjedná jasno, připomene nám,

12 ZÁPAS O DUŠI

že podobnou věc můžeme říct o Kristu: Právní následky Kristovy spravedlnosti se vztahují na jeho potomky ne proto, že každý z nich individuálně koná skutky spravedlnosti jako je konal On, ale proto, že jsou v NĚM a Jeho spravedlnost je jim přičtena.

Nejhlubší příčina toho, že vládne život

To je ta nejdůležitější podobnost! Nejhlubší příčinou vlády smrti nejsou naše individuální hříchy, ale Adamův hřích, který nám byl přičten. A tak nejhlubší příčinou vlády života nejsou naše individuální spravedlivé skutky, ale Kristova spravedlnost, která nám byla přičtena milostí skrze víru.

Je úžasné pochopit, proč se Pavel do tohoto odstavce vůbec pouští! Udělal to pro naši víru, pro naše ujištění a pro naši radost, aby zdůraznil fakt, že naše osvobození od rozsudku a postavení před Bohem není z naší spravedlnosti, ale z Kristovy spravedlnosti.

To je podstata pravdy o ospravedlnění milostí skrze víru samotnou, která tisíce svatých zachránila před zoufalstvím zákonictví a ochromujícím strachem z nedokonalosti. Kristus v poslušnosti podstoupil i smrt, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (Fp 2:8; 2K 5:21). Na tom může spočinout naše duše. To je to poselství, které potřebuje slyšet každý, s kým se kdy setkáte. Kristus je naše spravedlnost. Spolehněte se na něho – a jenom na něho.

– John Piper – Bethlehem Baptist

ČTYŘI DUCHOVNÍ STAVY

K této úvaze jsem byl přiveden mnohými podnětnými otázkami čtenářů. Z diskuzí a dopisů jsem si uvědomil, že mnozí moji bratři a sestry v Kristu si do důsledků neuvědomují následky Adamova pádu a skutečnost, že byl zruinován jak viditelný, tak neviditelný svět. Pohroma se nevyhnula ani lidskému srdci, následně ani vůli. Uvědomil jsem si, že se mnozí věřící domnívají, že se dnešní přirozený člověk v oblasti vůle nachází ve stejném duchovním stavu jako stvořený Adam před pádem. To je ale velké přehlédnutí. Podívejme se co učí Bible o duchovních stavech člověka – a není stav jako stav!

Následující tabulku jsem sestavil z poznatků a učení sv. Augustina a uzpůsobil dnešnímu, informacemi zahlučenému myšlení. Sv. Augustin žil v letech 354-430. Nepředkládám tedy nic nového, přesto to pro některé čtenáře může být pojetí objevné. Předkládám 1.600 let staré učení o tom, čeho je člověk schopen a čeho je neschopen. Není to snadné téma. Nesmíme být dogmatictí, jinak se nemůžeme dopracovat k přijatelným závěrům. Pojďme se už sami, bez sv. Augustina, s Duchem Božím, pustit do práce a vyhledat biblickou oporu. Toto pojednání bude mít čtyři části: Duchovní stavy A, B, C, D, tak jak vyplývá ze sloupců tabulky:

Duchovní stav člověka				
	A F	B K	C A	D 7
	Před pádem (Adam a Eva)	Po pádu (přirozený)	Zrozený z Ducha (1. vzkříšení – duchovní)	Vzkříšený a oslavený (2. vzkříšení – tělesné)
Je schopen	<i>nehřešit</i>		<i>nehřešit</i>	<i>nehřešit</i>
	<i>zhřešit</i>	<i>hřešit</i>	<i>zhřešit</i>	
Je neschopen				<i>zhřešit</i>
		<i>nehřešit</i>		

F Duchovní stav „A“ člověk před pádem byl schopen nehřešit i zhřešit:

Adam s Evou byli před pádem tělesně i duchovně úplně jiní lidé než po pádu, když pojedli zakázané ovoce ze stromu poznání – motivováni touhou po bohorovnosti. Oba byli stvořeni dokonale, k Božímu obrazu, protože Bůh tvoří jen dokonale. Bůh byl spokojen se svou tvořitelkou prací i v poslední šestý den, kdy stvořil člověka:

- ◆ *Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Genesis 1:31)*

Nyní se pokusíme odpovědět na nesnadnou otázku. Je schopnost zhřešit, tj. neuposlechnout Boha, taková vlastnost, která může být součástí velmi dobrého stvoření? Pokusme se o to.

Že byl člověk udělán velmi dobře, o tom nemůžeme pochybovat – Bůh to potvrdil v Genesis 1:31. Byli Adam s Evou opravdu schopni nehřešit i zhřešit jak jsme uvedli v duchovním stavu „A“? Jistě:

- ◆ *Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejz. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti. (Genesis 2:17)*

Bůh Adamovi jasně přikazuje nejz, když pojiš, tak propadneš smrti – budeš odloučen od Boha duchovně a propadneš i smrti tělesné – budeš odloučen od svého těla. Bůh zde potvrzuje, že Adam byl schopen uposlechnout (nehřešit – být v Bohu), a také, že Adam byl schopen neuposlechnout (zhřešit – být mimo Boha). Adam znal Boží nařízení, Adam znal Boha intimně. Bůh s ním i s Evou hovořil, dával jim úkoly, oba měli s Bohem obecnství. Adam také znal hada, oba s ním hovořili a ďábel jim také „dával úkoly“.

Adam měl svobodu volit mezi Bohem a svojí, ďáblem navrhovanou bohorovností – mezi dobrem a zlem, protože znal jak Boha, a dobře věděl o ďáblu. Oba dva byli natištěni na Adamově volebním lístku. Adam měl opravdovou svobodu volby – ten druh svo-

bodné vůle, o které si mnoho dnešních křesťanů a všichni přirození lidé myslí, že jí mají taky.

(Trochu předběhnu. Dnešní přirození lidé jsou v nekonečně nižším duchovním stavu než byl Adam před pádem. Duchovně patří do stavu „B“, kam sestoupili, lépe padli, v Adamovi. Na jejich volebním lístku je už vytištěn jen jeden kandidát – ďábel.)

Protože Adam měl dvě alternativy, mohl se opravdu svobodně pro jednu rozhodnout. Rozhodl se pro ďábla a svoji bohorovnost. Přestal věřit Bohu, propadl nevěře. Ale,

- ◆ *...cokoli není z víry, je hřích. (Římanům 14:23b)*

Adam tedy zhřešil, padl a my s ním, protože v něm jsme byli všichni zastoupení:

- ◆ *Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. (Římanům 5:12)*

Verše Genesis tedy zřetelně učí, že člověk byl stvořen velmi dobře. Byl stvořen tak dobře, že měl svobodu rozhodnout se buď pro Boha, nebo pro ďáblem navrhované sebebožství. Nikdo kromě Boha neví, jak dlouho měla být tato svoboda v duchovním stavu „A“ testována. Z historie je jen jisté, že tato zkouška, bez ohledu na to zda v ní člověk obstojí nebo neobstojí, musela skončit dříve, než měl Adam s Evou děti.

Bezdětný Adam neobstál, proto byl s Evou vyhnán z ráje. Jedna nesmírně důležitá, naprosto klíčová policejní akce však musela v ráji proběhnout dříve, než ho člověk opustil:

- ◆ *I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“ (Genesis 3:22)*

- ◆ *Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edeně usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života. (Genesis 3:24)*

14 ZÁPAS O DUŠI

Jak by se vše vyvíjelo, kdyby Boží plán „selhal“ a cherubové by strom života před Adamem s Evou neuhlídali? Zda by se lidé množili, neville. Je naprosto bezpředmětné nad tím hloubat, kromě skutečnosti, že by tělesně žili navěky v padlém duchovním stavu „B“ a současná vykupující, záchranná historie, jejímž smyslem a důsledkem jsou duchovní stavy „C“ a „D“, by neprobíhala. Celá historie i požehnaná „úspěšná“ historie nespasených lidí je zde jenom díky milosti Kristova kříže...

Bezpečně však můžeme říci, že kdyby Adam při zkoušce volby mezi Bohem a vlastní bohorovností obstál, Bůh by jim dovolil jít ze stromu života. Potom by žili tělesně i duchovně navěky. Kdo žije navěky, ten nikdy nemůže zemřít. Ten, kdo nemůže zemřít, ten také nikdy nemůže zhřešit, protože mzdu hříchu je smrt.

Tak by, bez tělesného vzkříšení, vstoupili přímo do věčného duchovního stavu „D“, protože by byli schopni nehřešit, ale byli by též neschopni zhřešit. Přeskočili by duchovní stavy „B“ a „C“, o kterých bychom v případě Adamova odolání ďáblu vsudu snad ani nevěděli, protože současná vykupující historie kříže Ježíše Krista by byla bezpředmětná. Duchovní stav „D“ ještě probereme podrobněji níže.

K Duchovní stav „B“

člověk po pádu je schopen hřešit a neschopen nehřešit:

Zde odkazují na článek „Důsledek hříchu – naprostá zkaženost“ od Williama Sasserera na str. 20. Určitě si jej přečtěte a na modlitbách promyslete, aby pravdy, které z něj vyplývají, zasáhly naše srdce. Také doporučuji ZOD č. 60, str. 10 „O zkaženosti člověka“ a ZOD č. 62, str. 22, „Podvojně předurčení?“ Všechny ZODY jsou přístupné také na Internetu.

Pádem člověka byly částečně nebo úplně poškozeny všechny jeho tělesné, duševní i duchovní schopnosti, včetně schopnosti svobodně volit. Původní

stvořené a Bohem do člověka vložené schopnosti byly naprosto dokonalé, protože Bůh viděl, že vše stvořené bylo velmi dobré. Adam s Evou byli tělesně dokonalí, neznali choroby a do pádu nemohli zemřít. V duševní oblasti Adam použil svůj intelekt, ke stejné práci bychom k tomu dnes potřebovali počítače – pojmenoval všechny živočichy. Duchovně chodil s Bohem, nehřešili... Bůh stvořil dokonalý normální svět podle své „normy“, v němž platila Boží pravidla.

Po Adamově pádu padla i Eva a vše, co bylo pod lidskou správou. Boží „norma“ přestala platit, a proto dnes žijeme v abnormálním světě a vesmíru. Tělesně nás zachvátily choroby a stárnutí. Pokud se duševna týká, potřebujeme množství pomůcek, třeba písmo, abychom si vůbec něco zapamatovali.

Přirozený člověk narozený z muže a ženy s Bohem duchovně nechodí. Cokoliv, co v jakémkoli momentě dělá, dělá bez víry, bez díky a ke slávě kohokoliv, jen ne ke slávě Boží. Proto v každém momentě hřeší. Jakákoliv činnost, která stojí mimo Boha, je hřích a jen ta činnost, která je zakotvena vírou v Bohu, je bezhříšná, proto svatá. Člověk stojící mimo Boha se bezhříšně ani nenají, ani nenapije:

- ◆ *Ten však, kdo pochybuje, byl by odsouzen, kdyby jedl, neboť by to nebylo z víry. A cokoli není z víry, je hřích. (Římanům 14:23)*
- ◆ *Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všecko číňte k slávě Boží. (1. Korintským 10:31)*

Přirozený člověk žije jako vazal, moment po momentu, na černém jevišti nevíry, tedy hříchu.

Neduh padlého světa jsou nespočítatelné. Kdykoliv slyším slovo normálně, a v češtině jej uslyšíte častěji než třeba v angličtině, vždy jej vnitřně vnímám jako abnormálně. Až se Pán Ježíš Kristus vrátí, odsoudí a odstraní všechny abnormálnosti tj. hřích – teprve potom bude Jeho nově stvořené nebe a země zase normální tj. bez hříchu. Svět

mezi Adamovým pádem a 2. Kristovým příchodem, svět mezi prvním a druhým Adamem je jedna milostivá záchranná Boží akce, ve které platí jen abnormální zákony jako ve válce, nebo stavu nejvyššího ohrožení. Na Titaniku, v newyorských hořících mrakodrapech i v Osvětlení platily ještě abnormálnější zákony než v okolním „jen“ abnormálním světě. V těchto moderních symbolech zániku chyběla nejen svoboda vůle, stejně jako v okolním přirozeném světě, ale chyběla v nich dokonce i širší svoboda jednání, protože alternativy se zmenšily jen na dvě: sebevražda nebo utonutí se zmrzutím (Titanic); vyskočit z 90. patra nebo uhořet (newyorské mrakodrapy); vrhnout se na elektrický plot nebo zemřít plynem, hladu a utýráním (Osvětlení). Míra svobody je vždy podmíněna počtem voleb tj. počtem alternativ. Čím méně voleb, tím menší „svoboda“. Jenom Bůh má naprosto neomezenou a nekonečnou svobodu voleb, jenom On má opravdovou svobodnou vůli, protože Jeho volby (alternativy) jsou závislé na Jeho osobě – On je tvořící. Naproti tomu veškeré tvoření může volit a má volnost jen v těch alternativách, které mu Stvořitel dal.

Zmínili jsme se, že přirozený člověk, který je od Boha oddělen v abnormální totalitní nadvládku hříchu, má po pádu na volebním lístku už jen jednoho kandidáta – ďábla. Je to podobné jako za totality. Voliči tehdy měli na volebním lístku také jen jednoho ďábla – komunistickou stranu, ať zvolili kohokoliv... Bible jasně rozlišuje jen dvojí synovství – Boží a ďáblovlo. Přirozený člověk nemá svobodu činit spravedlnost z víry, má jen „svobodu“ činit zlo a to je otroctví a sloužení hříchu:

- ◆ *Když jste byli služebníky hříchu, měli jste svobodu od spravedlnosti; (Římanům 6:20)*

Skrze Adama, jednoho člověka, jsme všichni zhřešili. Adam neuposlechl, nevěřil Bohu, jednal bez víry, tedy zhřešil:

- ◆ *Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. (Římanům 5:12)*

Všichni lidé se tedy rodí přirozeně hříšní. Člověk narozený z muže a ženy není hříšník proto, že počal hřešit – ne – hřeší, protože je hříšník od početí.

- ◆ *Člověk narozený z ženy má krátký věk, avšak nepokoje do sytosti. (Jób 14:1)*

David se přiznává, že byl zrozen ve hříchu jako všichni lidé.

- ◆ *Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka. (Ž 51:7)*
- ◆ *Svévolníci, ti se odrodili hned v mateřině lůně, z mateřského života se lháři dali bludnou cestou. (Ž 58:4)*

Každý přirozeně narozený člověk z Adama, včetně vyvolených, kteří jsou během záchranné historie spaseni, propadl Božímu soudu, protože je z hříšné přirozenosti duchovně mrtve, je daleko od Boha a bez víry. Člověk se nerodí mravně neutrální, člověk se rodí a je od přirozenosti hříšný a ztracený. Bůh nikoho do zatracení předurčovat nemusí – v Adamovi jsme všichni zhřešili a rodíme se do zkázy. Všichni se rodíme v pekelném otroctví hříchu. Pán Bůh nikoho posílat do pekla nemusí, tam už svojí přirozeností a nutným hřešením patříme všichni! Pán Bůh „jenom“ z propasti zatracení vytahuje! *(Znovu trochu předběhnu. V této duchovní mrtvosti byl Jeho lid probuzen – poprvé vzkříšen k duchovnímu životu s Bohem. To je přechod z duchovního stavu „B“ do „C“:)*

- ◆ *Když jste ještě byli mrtví ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil. (Koloským 2:13)*

O tom ale v další části. Člověk v padlém stavu je slepý k duchovní pravdě. Přirozený člověk nevidí Krista, jak si Jej může zvolit? Co nevidí a neslyší, nemůže volit. Je neschopen nehešit. Jeho srdce je úskočné, mysl zatemněná, tedy neosvícená (nesvatá):

16 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *I ucítil Hospodin libou vůni a řekl si v srdci: „Už nikdy nebudu zlořečit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvar lidského srdce je od mládí zlý, už nikdy nezhubím všechno živé, jako jsem učinil. (Genesis 8:21)*
- ◆ *Nejúskočnější ze všeho je srdce a nevyčísitelné. Kdopak je zná? (Jeremjáš 17:9)*

Takových a podobných veršů je bezpočet. Bible výslovně potvrzuje, že padlý člověk nejenže hřeší, ale nemůže nehřešit, není schopen nehřešit. Jeho padlé „neobřezané“ srdce je nezpůsobilé činit opravdové dobro ve víře. Padlý přirozený člověk nemůže činit svobodná rozhodnutí, pokud jde o Boha, protože Bůh není v jeho srdci. Padlý člověk má v srdci jenom svoji bohorovnost a myslí si, že ví co je dobré a co zlé... Ale, člověk je otrok hříchu, a proto volí jen zlo, které postrádá víru.

- ◆ *Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. (1. Korintským 2:14)*

Již jsme se zmínili výše, že je jenom dvojitý synovství – Boží a ďáblov. Každý přirozený člověk se rodí v otroctví ďábla, v otroctví hříchu.

- ◆ *Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. (Jan 8:44)*

Jistě, v tomto verši Ježíš mluví k farizeům, ale to, co je kvalifikuje do ďáblova synovství je, že chtějí dělat jen to, co ďábel žádá. Každý přirozený člověk chce také dělat jen to, co po něm ďábel žádá, a nemusí to být žádné vraždy... První, co ďábel žádá od „dobrých“ lidí, je, aby se soustředili na sebe, aby byli sami sobě bozi, aby byli humanisté – aby byl člověk středobodem dění se schopností rozlišovat, co je dobré a co není – prostě vše, co ďábel Adamovi slíbil a vyplnil.

- ◆ *Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídít Božímu zákonu. Ti, kdo žijí jen z vlastních sil, nemohou se líbit Bohu. (Římanům 8:7-8)*

Přirozený člověk není schopen, nemůže si uvědomit, že se bez víry, jak jsme se již zmínili výše, bezhříšně ani nenají ani nenapije. Ten, kdo si uvědomí, že jí a pije v hříchu, a věří tomu, ten je už proměněn Božím Duchem, ten padá s třesením na kolena a prosí Boha o záchranu...

Přirozený člověk narozený jen z těla chce činit jen to, co po něm žádá ďábel. Přirozený člověk (tím bývali i křesťané) se kvalifikuje na ďáblovu synovství na úplně stejném základu jako farizeové:

- ◆ *...v nichž (hříšících) jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládců nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu. (Efezským 2:2)*
- ◆ *Má vlídně poučovat odpůrce. Snad jim dá Bůh, že se obrátí, poznají pravdu a vzpamatují se z ďábových nástrah, do kterých se dali polapit, když podlehli jeho vůli. (2 Timoteovi 2:25,26)*

Potvrďme si, že je jen dvojitý synovství. Kdo se narodil, kdo byl duchovně vzkříšen Božím Duchem, ten je Boží dítě a nepatří světu. Kdo stále ještě patří světu, ten je ze světa a patří tomu Zlému, je ďábovým dítětem:

- ◆ *Podle toho lze rozeznat děti Boží a děti ďáblovy: Není z Boha, kdokoliv nečiní spravedlnost (která je z Boha) a nemiluje svého bratra. (1J 3:10)*
  - ◆ *Víme, že jsme z Boha, kdežto celý svět je pod mocí Zlého. (1J 5:19)*
- Hřích je všeobecný, nikdo není spravedlivý:

- ◆ *Co je člověk? Je snad bezposkvrny? Což může být spravedlivý, kdo se zrodil z ženy? Hle, on ani na své svatě nedá a nebesa nejsou v jeho očích bez poskvrny, což teprve ohavný a zvrhlý člověk, který pije podlost jako vodu? (Jób 15:14-16)*

- ◆ Pavel Římanům připomíná žalmy: *jak je psáno: 'Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden. (Římanům 3:10)*

Není, kdo by hledal Boha. Přirozený člověk Boha nehledá, hledat nechce a ani nemůže. Přirozený člověk hledá jen takového „boha“, který by mu vyřešil osobní trápení, aby ve zdravém, bezbolestném, tělesném a psychickém stavu mohl dále žít v sobě bez pravého Boha! Přirozený člověk nehledá Boha pro to, Kdo Bůh je – pro Jeho svatou podstatu, ale proto, co by pro jeho sebestřednost „bůh“ mohl udělat. Hledat Boha pro to, Kdo Bůh je, může jen ten, kdo už od Boha dostal nové srdce, oči aby viděl, a uši aby slyšel. To platí i tělesně. Vidět, slyšet a chodit může jen ten, kdo od Boha dostal zdravé oči, uši a nohy. Jen ten, kdo vidí, slyší a chodí, může hledat.

Lidé ponechání na pospas sami sobě jsou neschopni pokání, uvěřit evangeliu, nebo přijít ke Kristu. Žádný přirozený člověk nemůže nehřešit, všichni bez víry musí jen hřešit. Nikdo se sám od sebe nemůže očistit. Čistota a spravedlnost je jen v Kristu, protože je Kristem definována.

- ◆ *Kdo dokáže, aby čistě vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo. (Jób 14:4)*
- ◆ *Může snad Kůšijec změnit svou kůži? Či levhart svou skvrnitost? Jak vy byste mohli jednat dobře, když jste se naučili páchat zlo? – (Jeremjáš 13:23)*

Přirozený člověk nesnáší závislost na Bohu v duchovních věcech. Přirozený člověk je zaslepen duchovní pýchou a podléhá klamu, že na to má, že se může ve své přirozenosti pro Boha rozhodnout:

- ◆ *A řekl: „Proto jsem vám pravil, že nikdo ke mně nemůže přijít, není-li mu to dáno od Otce.“ Od té chvíle ho mnoho jeho učedníků opustilo a už s ním nechodili. (Jan 6:65,66)*

Mohli bychom pokračovat desítkami a desítkami dalších veršů. Tento oddíl duchovního stavu „B“ zakončíme jednoznačným veršem. Přirozený člověk je jen způsobilý nedodržovat zákon, který jej stejně nakonec odsoudí k smrti. Přirozený člověk je naprosto nezpůsobilý sloužit Nové smlouvě, což je vzkříšení do duchovního života Duchem v Kristu. Všechna naše způsobilost – schopnost nehřešit – žít ve víře, je z Boha.

- ◆ *Ne že bychom mohli tuto způsobilost přičítat sami sobě na základě toho, co je v nás; naše způsobilost je od Boha, který nás učinil způsobilými sloužit nové smlouvě, jež není založena na liteře, nýbrž na Duchu. Litera zabíjí, ale Duch dává život. (2. Korintským 3:5-6)*

A Duchovní stav „C“ člověk po znovuzrození, po duchovním (prvním) vzkříšení je schopen nehřešit i zhřešit:

Zde doporučuji, abyste si přečetli ZOD č. 68, str. 9 „Vzkříšení“ a ZODY č. 60-65, které pojednávají „O zkaženosti člověka, O Božím vyvolení, O účinném vykoupení, O účinném povolání a O zachování svatých“. Všechny ZODY jsou přístupné také na Internetu.

Znovuzrození z Ducha přivádí vyvolený lid, který náleží Bohu, z duchovního stavu „B“ do duchovního stavu „C“, který se podobá duchovnímu stavu „A“, kterému se těšil Adam s Evou před pádem. Proto Ježíš hovoří o „narození se znovu“ tj. o jistém obnovení (restaurování) původního stvoření, což je „nové stvoření“. Znovuzrozený člověk je nový člověk. Stále obývá přirozené tělo, ale duchovně se narodil z Ducha, je duchovně nadpřirozený – není z tohoto světa.

Znovuzrozený člověk, který již není v prvním Adamovi, ale v druhém Adamovi – Ježíši Kristu, již může svobodně a bez nátlaku volit, Ježíš je již na jeho „volebním lístku“. Slyší hlas Pána Ježíše, protože má od Boha uši ke slyšení a obřezané srdce z masa k pocho-

18 ZÁPAS O DUŠI

pení věcí Božího Ducha. Ježíš je pro duchovně vzkříšeného a živého člověka neodolatelný návštěvník. Když klepe, tak mu znovuzrozený člověk musí otevřít, protože jinou touhu než Krista nemá. Ježíš k němu vejde a oba spolu stolují.

◆ *Neboť všechno, co se narodilo z Boha, přemáhá svět. A to je to vítězství, které přemohlo svět: naše víra. (1. Janův 5:4)*

Každý znovuzrozený z Boha přemůže svět, protože si vírou zvolí Krista! (Pozn.: Ač jsou duchovní stavy „A“ a „C“ podobné, je mezi nimi podstatný rozdíl. V „A“ a „B“ je celé lidstvo reprezentované Adamem. V „C“ je Boží lid reprezentován Kristem. To, že jsme všichni duchovně zemřeli v Adamovi, zaručuje vyvoleným, že budou duchovně vzkříšeni v Kristu. Kdyby všichni duchovně zemřeli následkem osobního hříchu, potom by spása závisela na osobním očistění! Tak by byla spása všech lidí bez výjimky naprosto neproveditelná. Znovu – duchovně jsme nezemřeli protože všichni jednotlivě hřešíme; nýbrž hřešíme, protože jsme všichni už duchovně mrtví.)

Zpět k duchovnímu stavu „C“. Nikdo za znovuzrozeného nebude věřit, nikdo za něj nebude činit pokání, nikdo se za něj nerozhodne jít ke Kristu, nikdo za něj nevytrvá až do konce... K tomu všemu se znovuzrozený rozhodne sám, protože byl k tomu uzpůsoben Duchem Božím. Dále, výjimečné zhřešení znovuzrozeného nepřivodí zkázu celému lidstvu, jako za Adama, ale přivodí disciplinární nápravu jednotlivce:

◆ *Vždyť koho Pán miluje, toho vychovává a švihá každého, koho přijímá za syna. (Židům 12:6)*

Znovuzrozené Boží dítě na rozdíl od ďáblova dítěte ze světa už je způsobilé nehřešit, protože již může konat a žít ve víře. Cokoliv je z víry v Ježíše Krista, již není hřích. Největší dvě přikázání jsou:

◆ *On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou*

svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Lukáš 10:27)

Přirozený člověk v nich propadá moment po momentu, protože je bez víry v Krista, tedy hřeší v každém okamžiku. Znovuzrozený člověk je sice nedodržu- je na 100%, protože je uvězněn v přirozeném těle, ale je uzpůsoben a us- chopněn je vírou dodržovat:

◆ *Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého. (1. Janův 2:1)*

Znovuzrozený, protože věří v zástupnou oběť Ježíše Krista za svoje hříchy, má naprosto odlišnou a jedinou motivaci nehřešit, tou motivací je Kristus.

◆ *Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání; (Jan 14:15)*

Jiná motivace „nehřešit“ hřešení neodstraní, naopak je zesílí, protože jedinou zbývající motivací „nehřešit“ je člověk sám se svojí sebestředností! Člověk potom „nehřeší“ ke své slávě – což je hřích:

◆ *Já jsem vinný kmen, vy jste ratoles- ti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic. (Jan 15:5)*

Znovuzrození, duchovní vzkříšení je z Boha, ne z člověka. Víra je důsledek znovuzrození, ne příčina. Boží lid věří, protože byl již spasen znovuzrozením z Božího Ducha, ne proto, aby byl spa- sen:

◆ *Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovo- ce aby zůstalo; (Jan 15:16a)*

Spasení člověk, jenž se Boží volbou ocitne v duchovním stavu „C“, je uzpů- soben nést ovoce, z nichž to první je, že otevře své srdce Pánu Ježíši Kristu – to je první nehřích v jeho dosavadním životě. Už je schopen skrze víru nehře- šit, je ale stále také schopen zhřešit, když jeho tělo přemůže víru.

◆ *Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého. (1. Janův 2:1)*

Podívejme se na další verše, které popisují přechod, oživení, vzkříšení nebo znovuzrození.

- ◆ *I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. (Efezským 5:8)*

Ti, kteří patří Kristu, jsou převedeni ze smrti do života a stali se Jeho královským kněžstvem, byli duchovně mrtví a nyní duchovně obživi.

- ◆ *Nyní povstali k životu a ujali se vlády s Kristem na tisíc let. – Ostatní mrtví však nepovstanou k životu, dokud se těch tisíc let nedovrší. – To je první vzkříšení. Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení! Nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžími a budou s ním kralovat po tisíc let. (Zjevení 20:4-6)*

Duchovní stav „C“ je stav, kde znovuzrození kralují v Kristu tak, že hlásají skutek Boží milosti ztracenému světu.

- ◆ *Vy však jste `rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu`, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světa. (1. Petrův 2:9)*

Boží lid, který byl duchovně mrtev pod mocí toho Zlého, byl vzkříšen v prvním vzkříšení, aby byl v Kristu uveden na nebeský trůn, odkud v Kristu kraluje až do druhého příchodu Pána Ježíše.

- ◆ *Spolu s ním (Kristem) nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, (Efezským 2:6)*

➤ **Duchovní stav „D“ oslavený člověk po tělesném (druhém) vzkříšení je schopen nehřešit i neschopen zhřešit:**

Znovuzrozený, duchovně vzkříšený Boží nový člověk (duchovní stav „C“) očekává vyvrcholení tj. nové tělo, které bude plně ovládáno duchem (duchovní stav „D“).

- ◆ *Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. A nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib*

darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávajíc přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla. (Římanům 8:22-23)

Nové tělo bude již ovládáno Duchem, nebude ovlivněno tělesnou přirozeností jako dnes:

- ◆ *Rozsívá se tělo tělesné, křísí se tělo duchovní. Je tělesné tělo, je i tělo duchovní. (1. Korintským 15:44)*

Tělo duchovní, pod Duchem Božím bude neschopné zhřešit ani zemřít, protože tělesné vzkříšení je naplnění přijetí za syny Boží:

- ◆ *Vždyť už nemohou zemřít, neboť jsou rovni andělům a jsou syny Božími, poněvadž jsou účastní vzkříšení. (Lukáš 20:36)*

Oslavený člověk nemůže zemřít, tj. nebude schopen zemřít, protože bude žít navěky. Kdo žije navěky, ten nemůže zhřešit, protože mzdou hříchu je smrt.

- ◆ *A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, (Zjevení 22:3)*

Smrt (satan) bude přemožena a vhozena do ohnivého jezera. Satan bude navěky odstraněn bez jakéhokoliv přístupu do Božího věčného království. Nebude, kdo by mohl svádět, nebude, kdo by mohl zhřešit.

Adam ve zkoušce neobstál a proto nesměl pojit ze stromu života. Kdyby obstál, pojedl by a byl by v duchovním stavu „D“. Vzkříšený lid na konci věků totiž ze stromu života už jíst smí.

- ◆ *Blaze těm, kdo si vyprali roucha, a tak mají přístup ke stromu života i do bran města. (Zjevení 22:14)*
- ◆ *Uprostřed města na náměstí, z obou stran řeky, bylo stromový života nesoucí ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy. (Zjevení 22:2)*

Na závěr

bych chtěl zdůraznit a zopakovat, abychom si uvědomili, že po Adamově

pádu zkaženost člověka zasáhla jak lidské srdce, tak i vůli. Dnešní přirozený člověk není ve stejném postavení jako byl Adam, který se opravdu mohl rozhodnout, protože měl dvě volby. Po pádu má přirozený člověk jenom jednu volbu – přijímat věci, které nejsou z Božího Ducha:

- ◆ *Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. (1. Korintským 2:14)*

A co není z víry je hřích...

– pst –

ÚČINEK HŘÍCHU „Naprostá zkaženost“

Když jeden muž opouštěl jistou bohoslužbu, bylo slyšet jak rozhořčeně říká, „Sem už znovu nepůjdu. Vzbuzují ve vás pocit, že jste hříšník.“ Tento konkrétní muž by se dozajista cítil jako doma mezi farizeji. Jistě víte, že farizejové byli členové náboženské sekty, kteří sami sebe považovali za spravedlivé díky dodržování zákona a všechny ostatní za zatracené hříšníky. Avšak mnozí „zatracení hříšníci“ se cítili přitahováni Synem Božím. Ve skutečnosti jich přicházely celé davy. Když byli učedníci dotázáni, „Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky“, Ježíš jim odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a učte se, co to je: „Milosrdenství chci, a ne obět. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky““ (Mt 9:11-13). Protože Kristus přišel, aby povolal hříšníky, je nezbytné, abychom dobře porozuměli doktríně hříchu, jak ji učí Bible.

Bible o hříchu hovoří často. V anglické Bibli se ve Starém zákoně „hřích“ nachází 299krát. V Novém zákoně je hřích zmíněn 276krát. Teologicky je učení o hříchu známo jako hamartiologie z řeckého slova hamartia, které znamená netrefit se, chybovat, být v pochybení. Konkrétně slovo hamartia se v Novém zákoně nachází asi

151krát. Hřích je běžně popisován jako „přestoupení zákona“. Apoštol Jan nám v 1J 3:4 říká, „Každý, kdo se dopouští hříchu, jedná i proti zákonu Božímu, neboť hřích je porušení zákona“. Z hebrejštiny Starého zákona zjišťujeme následující:

- ✓ *chatta'ah – stav hříchu, vina hříchu*
- ✓ *chata' – chybit se, minout cestu, jít špatným směrem, provinit se*
- ✓ *'ashmah – dělat špatnost, dopustit se překročení nebo přečinu*
- ✓ *shagah – sejít z cesty (morálně), svést z cesty*
- ✓ *chet' – trest za hřích*
- ✓ *'avon – zvrácenost, zkaženost, nepravost*
- ✓ *pesha' – přestoupení, vzpoura*
- ✓ *'asham – urážka, překročení, chyba*

Z řečtiny Nového zákona získáváme následující:

- ✓ *hamartia – netrefit cíl*
- ✓ *anamartetos – bezhříšný*
- ✓ *parabasis – přestoupení*
- ✓ *adikia – nespravedlnost*
- ✓ *asebeia – bezbožnost*
- ✓ *anomia – překročení zákona*
- ✓ *poneria – zkaženost*
- ✓ *epithumia – touha po zakázaném*

Mezinárodní standardní biblická encyklopedie (The International Standard Bible Encyclopedia), svazek 4, strana 2798, podává následující obecnou definici biblického pohledu na hřích:

„Hřích je jakýkoli postoj lhostejnosti, nevěry nebo neposlušnosti vůli Boží, zjevené ve svědomí, zákoně nebo evangeliu, ať se tento postoj vyjadřuje myšlenkou, slovem, skutkem, nebo trvalou povahou a chováním. Přestoupení známého zákona je tedy hřích, ale stejně tak je hříchem špatný postoj, špatné touhy, špatná „sada“ vůle samotné (vzpoura – pesh, asebeia; zkaženost – won, adikia; zkáza, zmatek – resh, apostasia, epithumia; 1J 3:4; Mt 5:22, 28; Ř 7:8ff; 5:21). Hřích je tedy nevěra (Žd 3:12, 19), soustředěnost sebe sama na něco, nebo někoho, co je méně než Bůh sám (Gn 3:6; Ř 1:28; 8:7).“

Doktrína hříchu může být prakticky vyjádřena jednoduchou větou: „Všichni muži a ženy jsou hříšníci“ (Gn 6:5; 8:21; Kaz 8:11; 9:3; Jr 17:9). To znamená, že člověk je před Bohem ve stavu naprosté zkaženosti (nechtění) a naprosté nezpůsobilosti (neschopnosti). Neznovuzrozený člověk tedy nemá touhu ani schopnost milovat, hledat duchovní pravdu či se jí podřizovat. Z pěti takzvaných „Doktrín milosti“ – *hřích, spasení, vykoupení, povolání, jistota* – je tato možná nejdůležitější. Pokud přijmeme a pochopíme tento bod, nejenže snadno přijmeme ostatní čtyři doktríny, ale snáze jim porozumíme.

Heidelberský katechismus, třetí den Páně, otázky 6, 7, 8:

Otázka 6: *Stvořil tedy Bůh člověka tak zlého a zkaženého?*

Odpověď: Rozhodně ne. Naopak, Bůh stvořil člověka dobrého, podle obrazu svého; stvořil ho ve spravedlnosti a svatosti, aby v pravdě znal Boha svého Stvořitele, z celého srdce Ho miloval a žil s Ním ve věčné blaženosti, aby Ho oslavoval a chválil.

Otázka 7: *Odkud pak pochází tato zkaženost lidské přirozenosti?*

Odpověď: Pochází z pádu a neposlušnosti našich prvních rodičů Adama a Evy v ráji. Odtud je naše přirozenost tak zkažená, že jsme všichni počati a zrozeni v hříchu.

Otázka 8: *Jsmete tedy tak zkažení, že nejsme schopni konat žádné dobro, a že jsme nakloněni veškeré špatnosti?*

Odpověď: Ano, opravdu takoví jsme, pokud nejsme znovuzrozeni v Duchu Svätém.

Mohou být tato tvrzení dokázána z Písma? Co říká Slovo Boží? Prorok pravil, „Pokud nemluví podle tohoto slova, je to proto, že v nich není žádné světlo“ (překlad King James Version – Izajáš 8:20).

Dovolte mi pokračovat a já vám ukážu, proč věřím, že tento pohled na hřích, tj. naprostá zkaženost a naprostá neschopnost, je v naprostém souladu s Písmem.

A. Co naprostá zkaženost neznamená.

I. *Neznamená, že člověk je neomezeně zkažený*

„Neomezená“ zkaženost by znamenala, že všichni lidé jsou zkaženi jak intenzivně tak extenzivně. Intenzita se vztahuje na stupeň, na který mohl hřích člověka přivést, co se týče jeho zkaženosti. Extenzivnost odkazuje na rozsah, jaké oblasti hřích ve zkaženém člověku ve skutečnosti zachvátí.

Intenzita hříchu není absolutní. To znamená, že žádný člověk není tak špatný, jak by mohl být. Kdyby nebylo omezujících milosti Boží – nazývané starými autory „obecná milost“ – chování všech lidí by mohlo ve skutečnosti být daleko horší. Avšak extenzivnost hříchu je absolutní. Každá lidská bytost byla nakažena a ovlivněna hříchem ve všech částech těla, duše a ducha. Celá, nebo úplná bytost byla porušena hříchem. „Naprostá zkaženost“ tedy znamená, že každá schopnost lidské bytosti, každá činnost jeho života, každá sféra jeho existence je prostoupena hříchem.

II. *Extenzivně je člověk popisován takto:*

- a. Duchovně slepý (J 3:3; 12:3; Jr 5:21; Př 16:2)
- b. Ústa jsou plná kleteb a hořkosti (Ř 3:14).
- c. Rty jsou jako zmije (Ř 3:13)
- d. Jazyk lže (Ž 58:4; Jr 8:6; Ř 3:13)
- e. Hrdlo je otevřený hrob (Ř 3:13)
- f. Břicho je jejich bůh (Fp 3:19)
- g. Nohy jdou špatnou cestou (Ř 3:15)
- h. Mysl se staví proti Bohu a Jeho cestám (Ř 8:7; Ko 1:21)
  - *plodí hanebné touhy (Ef 2:3)*
  - *je zaslepena Satanem (2K 4:4)*
  - *je pyšná (Ko 2:18)*
  - *je zvrácená (1Tm 6:5)*
- i. Svědomí je poskvrněné (Tt 1:15; Žd 10:22)
- j. Srdce je úskočné a nevyléčitelné (Jr 17:9)
  - *táhne k páčání zla (Kaz 8:11)*

22 ZÁPAS O DUŠI

- *je plně nečistých vášní (Ř 1:24)*
- *oceňuje špatné věci (J 3:19)*
- k. *City jsou zlé (Ř 1:26)*
- *jsou nevázané nebo necudné (Ko 3:5)*
- *jsou pozemské (Ko 3:2)*
- *nejsou přirozené (Ř 1:31; 2 Tm 3:3)*
- l. *Všichni lidé:*
  - *přirozeně hřeší (Kaz 8:11; Ga 3:19; Ř 3:10-11,23; Ř 5:12-14)*
  - *jsou přirozeně zlí (Ř 1:26)*
  - *jsou přirozeně dětmi hněvu (Ef 2:3)*
  - *jsou přirozeně úskoční (Jr 17:9)*
  - *jsou přirozeně nepřátelští vůči Bohu (Řím 8:7-8; Lk 19:14)*
  - *jsou přirozeně Bohu odcizeni (Ef 4:18).*

III. Lidská přirozenost je taková, že je člověk přirovnáván ke zvířatům.

- a. *K hadovi kvůli jeho jedu (Ž 140:4)*
- b. *K mezkovi kvůli jeho tvrdohlavosti (Jb 11:12)*
- c. *K medvědovi kvůli jeho krutosti (Da 7:5)*
- d. *Ke psu kvůli jeho nečistotě (2Pt 2:22)*
- e. *Ke svině kvůli její nečistotě (2Pt 2:22)*
- f. *K draku kvůli jeho osamocení (Jb 30:29 – Kral.)*
- g. *K lišce kvůli její zchytalosti (L 13:32)*
- h. *K levhartovi kvůli jeho prudkosti (Da 7:6)*
- i. *Ke lvu kvůli jeho pustošení (Ž 22:18)*
- j. *K molu kvůli jeho křehkosti (Jb 27:18)*
- k. *K pavoukovi kvůli jeho slabosti (Iz 59:5)*
- l. *K vlku kvůli jeho zuřivosti (J 10:12)*
- m. *Ke kobylce kvůli jejímu ničení (Jl 2:25)*
- n. *K ovci kvůli její hlouposti (Iz 53:6)*

IV. Člověk...

- a. *Postrádá původní spravedlnost – jeho nejlepší skutky jsou nespravedlivé (Iz 64:6; Ř 3:9-10; Ž 14:2-3)*
- b. *Má v sobě pozitivní zlo – všichni lidé mají náchylnost či sklon ke zlu spí-*

še než k dobru
(Jr 13:23; 17:9; Ef 2:1-3; 4:22).

Toto je tedy velikost hříchu v člověku. To je úplná zkaženost. Jaké by to bylo, kdyby lidé byli absolutně zvrácení?

V. Úplná zkaženost neznamená úplnou absencí relativního dobra, ať už je to dobro společenské, přirozené, nebo dokonce náboženské.

- a. *Lidé mohou být dobří občané, dobří rodiče, nebo dokonce dobří členové církve. Lidé mohou mít určitý druh dobroty, která způsobuje, že se obětují pro hodnotné projekty a cíle. Například Albert Schweitzer mohl být doktorem medicíny, hudby nebo teologie, ale on se dobrovolně rozhodl obětovat svůj život pro pohany v Africe. Podle všech měřítek světa to byl „dobrý“ člověk. Avšak Dr. Schweitzer nebyl křesťan! Ježíš pro něj nebyl věčný Kristus, Syn Boží, ani Bible nebyla inspirována Bohem. K tomu všemu Schweitzer ani nepřijímal smírčí oběť Kristovu. A tak, přestože Schweitzer obětoval svůj život pro Afriku, nebyl věřící. A přestože vykonal mnoho úžasných činů, byl úplně zkažený.*
- b. **Otázka:** *Jak se projevuje úplná zkaženost u dobrých lidí?*

Odpověď: Jsou ve vzpouře proti Ježíši Kristu! Když ne skutkem, pak v myšlenkách a záměrech jejich srdcí. I pohané činí dobro, ne protože jsou dobří, ale protože je v nich zapsán Zákon, jelikož byli stvořeni k obrazu Božimu (Ř 2:14).

Otázka: *Proč u lidí nepropukne úplná očividná vzpoura?*

Odpověď: Jsou omezeni obecnou milostí Boží (2Te 2:6-7).

Závěr:

- ✓ *Úplná zkaženost není absolutní zkaženost.*
- ✓ *Úplná zkaženost není úplná absence relativního dobra.*
- ✓ *Přestože člověk není úplně intenzivně zkažený, je úplně extenzivně zkažený.*

B. Co znamená úplná zkaženost pozitivně – z naší přirozenosti pouze a stále hřešivé

I. Je důležité, abychom věděli, že i relativní dobro, které, jak jsem vám ukázal, může existovat i u nevěřících, není dobré v Božích očích.

II. Co lidé nazývají „dobrým“, je zlé z pohledu Svatého Boha. „Člověk je jen vánek pouhý, i kdyby stál pevně.“ (Ž 39:6) „Pýcha očí a nadutost srdce, ač jsou svévolníkům světem, jsou hříchem.“ (Př 21:4)

Otázka: Jak může být hříchem orat pole? Proč je orání spojeno s pýchou a nadutostí srdce? Farmář těžce pracuje na poli, zajišťuje tak své rodině jídlo a možná jedná i pro dobro ostatních. Jak to může být hříchem?

Odpověď: Za prvé, neorá ve víře. Za druhé, neorá pro slávu Boží. Má na zřeteli toho, kdo mu dal to pole, sílu ho zorat, nebo moudrost k získání úrody? Ne! Všechny zásluhy připisuje sobě, a když nemá úspěch, proklíná počasí. Ještě k tomu nedává Pánu nic ze své úrody.

III. Závěr: Přirozený člověk nemůže nikdy udělat nic, co by se mohlo Bohu principiálně zalíbit, ale neustále koná pouze zlo, protože je motivován sebou samým.

a. „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý.“ (Gn 6:5)

- lidské zlo je veliké, protože je proti Bohu.
- lidské zlo je hluboké: „každý výtvar jeho myslí i srdce.“
- lidské zlo je „v každé chvíli jen zlé.“

b. Člověk je zlý od mládí

- „Každý výtvar lidského srdce je od mládí zlý.“ (Genesis 8:21)
- „Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka.“ (Ž 51:7)
- „Svévolníci, ti se odrodili hned v matčině lůně, z mateřského života

se lháři dali bludnou cestou.“ (Ž 58:4)

- „Nejúskočnější ze všeho je srdce a nevyléčitelné. Kdopak je zná?“ (Jr 17:9; viz také Ř 3:10-18)

c. Úplná zkaženost, kladně řečeno, znamená, že lidé pouze a vždy, přirozeně, pokud nejsou znovuzrozeni, hřeší.

C. Co znamená úplná zkaženost negativně – přirozeně nemáme schopnost zalíbit se Bohu nebo nenávidět hřích – to nazýváme úplná neschopnost.

I. To zodpovídá všechny otázky ohledně lidské vůle. Učinite lidskou vůli svobodnou, jak se vám líbí. Nechte člověka chtít, co chce; jeho problém je jeho neschopnost. Někdo může chtít zkrátit si život o deset let, ale podívejme se, jak to udělá! Někdo může chtít být bohatý, ale to neznamená, že bohatý bude. Chtění není žádný problém. Problém je ve schopnosti to uskutečnit.

II. Vezměte do úvahy tato biblická fakta:

- ✓ Člověk má tělesnou mysl, která je v nepřátelství vůči Bohu, a která není podřízena zákonu Božimu a ani mu být v skutku podřízena nemůže (Ř 8:7).

- ✓ Přirozený člověk nepřijímá věci Duchu Božího, ani je nemůže znát (1K 2:14).

- ✓ Nikdo nemůže přijít ke Kristu (J 6:44,65).

- ✓ Ti, kdo žijí v těle, nemohou se líbit Bohu. (Ř 8:8)

Všimněte si, prosím, že ve všech těchto úryvcích z Písma je hlavním bodem sloveso „moci.“ Mnoho lidí zaměňuje „moci“ se „smět,“ když přemýšlejí o úplné zkaženosti a o úplné neschopnosti. Otázka není „smím přijít k Bohu?“, ale „mohu přijít k Bohu?“ Samozřejmě, že smíte. Bůh vám v tom nebrání, Kristus vám to nezakazuje, ani Duch Svatý se nestaví proti vám, určitě

24 ZÁPAS O DUŠI

smíte přijít. Ale můžete? „Smím přijít?“ se ptá na dovolení. „Mohu přijít?“ se ptá na schopnost. Jinými slovy, všichni mají povolení přijít, ale nikdo nemá tu schopnost to udělat.

Kristus nikdy neřekl: „Nesmíte ke mně přijít, abyste měli život.“ Řekl: „Ale vy nechcete přijít ke mně, abyste měli život.“ Jan 5:40

Proč lidé nechtějí přijít ke Kristu, když je jasné, že mají jasné pozvání a povolení? Jednoduše proto, že nemají tu schopnost, to znamená nemohou. A tak: „Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal; a já ho vzkřísím v poslední den“ zde stojí bez debat jako fakt. Viz Jan 6:44,45.

III. Analogie: Kristus používal mnoho analogií, aby ukázal a demonstroval fakt, že spasení je nadpřirozený čin nebes a hříšník ho není schopen.

- a. Nové zrození (Jan 3). Před početím je nebytí. Při početí jsou aktivní pouze rodiče, počaté dítě nemá co říct o tom, kdy, kde nebo jak má být počato a narozeno. Podobně i před duchovním početím a narozením zde existuje jen duchovní nebytí. Jak může duchovní nebytí věřit a činit pokání? Tak je víra výsledkem duchovního početí, a ne jeho příčinou. Stejně jako u přirozeného početí je aktivní jen rodič. V tomto případě je rodičem Bůh.
- b. Stvoření (2K 5:17). „Na počátku Bůh“ je jedinou příčinou a vysvětlitelným stvořeného vesmíru. Nic nemůže stvořit něco. Stvoření bylo naprosto pasivní, když přicházelo „na svět“, k existenci. Bůh promluvil a vesmír vznikl. Řekl: „Bud“, a bylo. Pavel mluví o věřících jako o „nových stvořeních v Kristu“. Za toto nové stvoření je zodpovědná stejná příčina a stejným způsobem jako za staré stvoření. „Na počátku Bůh stvořil“ je příčinou všech nových stvoření v Kristu. Bůh promluví a je to tu.

- c. Vzkříšení (Ef 2:1). Jediná osoba, která může být vzkříšena z mrtvých, je mrtvá osoba. Živí lidé se nekřísí k životu. Jediná osoba, která může křísit mrtvé, je Bůh. Stejně tak je o lidech řečeno, že „jsou mrtvi ve svých vinách a hříších“. Shodně s tím, co již bylo řečeno, nemohou se sami vzkřísit. Jestliže mají být vzkříšeni, to je obživeni, musí to udělat Bůh. Být vzkříšen k duchovnímu životu a spojen v duchovní svazek s Kristem není o nic méně než zázrak.

Závěr:

- ✓ *Spasení musí být od Boha. Lidé se sami nemohou spasit.*
- ✓ *Základní příčina problému v našem světě je duchovní otroctví lidí hříchu: „... Zlouba a bída je na jejich cestách; nepoznali cestu pokoje a úctu před Bohem nemají.“*
Ř 3:16-18
- ✓ *Ta nejmenší touha po poznání Boha, vysvobození od hříchu a klanění se Kristu je důkazem o práci našeho Pána.*
- ✓ *Učení o úplné zkaženosti a úplné neschopnosti je zde proto, aby nás vedlo k tomu, abychom volali k Pánu a prosili o vysvobození.*
– William Sasser –
(přeložili P&K Papežovi)

DĚTI A KÁZÁNÍ

„Začínám víc a víc pociťovat, že je chyba oddělovat děti od shromáždění. Věřím ve zvláštní bohoslužby pro děti, ale taky by měly uctívat s námi. Pokud naše kázání děti neučí, chybí v něm nějaký prvek, který by mělo mít. Rád vidím shromáždění, kde nejsou jenom mladí nebo jenom staří, ale kde se sejdou lidé ze všech možných věkových skupin.“¹

Věřím, že Spurgeon měl dobrý důvod k tomuto varování z roku 1873, a že otázku, „Kolik církve ztratily tím,

že v mnoha případech přijaly neúčast dětí při kázání Božího Slova?“, jsme si měli položit už dřív. Je třeba si od začátku ujasnit, čím se zabývat nebudeme. Otázka nezní, „Jak se máme dostat k dětem, které nejsou ve styku s církví?“, ani, „Jak nejlépe bychom jim měli přinést evangelium?“, i když jsou tyto věci důležité. Jednoduše se ptáme, „Je správné, aby církev ustanovila pro děti nějaké jiné vyučování v době, kdy dospělí poslouchají kázání?“

Hlavní důvod pro to, aby děti opustily bohoslužbu před kázáním, spočívá v tvrzení, že jiná forma slovního nebo vizuálního vyučování je pro mladší věkovou skupinu lepší než kázání. Následně je na zbytek bohoslužby naplánována besídka nebo nedělní škola. V liberálních církvích je důvod pro takové oddělení zřejmý. Témata kázání – sociální problémy, ekumenická témata, válka, rasa atd. – se dětí netýkají. Pravda, že o hříchu, Božím hněvu, vykoupení a svatosti potřebují děti vědět stejně jako dospělí, byla už dávno odmítnuta. Ale v evangelikálních církvích jsou důvody poněkud jiné. Říká se, že biblické vyučování by mělo být dětem dáno v nejsrozumitelnější formě. Proto děti potřebují jiný druh vyučování a nemohou být účinně vyučovány zároveň s dospělými. Důsledkem tohoto stanoviska je, že pokud mají být děti osloveny ve shromáždění, potom tak musí být učiněno slovem či kázáním připraveným zvláště pro ně. Pokud děti mají svých deset minut ve shromáždění a potom odejdou do besídky, prý se jim dostává toho nejlepšího z obou světů.²

Tento argument se odvíjí od předpokladu, že jednoduchost komunikace je prvotní potřebou při vyučování dětí, a že jakémukoli vyučování, kterému se nedá ihned lehce porozumět, se musíme vyhnout. Jakkoli rozumně a samozřejmě tohle zní, není to biblické. Podle Písma je prvotní potřebou dospělých i dětí odstranění odporu vůči Bohu, který je v lidském srdci. Dokud tato averze přetrvává, a to v jakékoli věkové skupi-

ně, zůstává mysl člověka zatemněná. Tam, kde je odpor učením Ducha Svatého odstraněn, přichází rozumové přijetí pravdy.

Tohle v praxi znamená, že opravdové vědomí potřeby dítěte nás povede k spolehnutí se na Boha a součástí takového spolehnutí se je víra v prostředky, které Kristus ustanovil pro obrácení a vyučování hříšníků. Předmětem debaty teď není, jestli rodiče a učitelé nedělní školy mohou očekávat, že Bůh požehná vyučování, které dětem poskytují. Otázka zní, zda, když se křesťanská shromáždění sejdou k bohoslužbě, by děti měly odejít, než začne kázání Slova. Tvrzení, že by odejít neměly, spočívá pevně na pravdě, že kázání je ustanovené Bohem. Nestojí na stejné úrovni jako besídka nebo nedělní škola, které, přestože mohou být užitečnými a účelnými činnostmi církve, nejsou přikázány Bohem.³

Písmo nás učí, že kázání je prostředek milosti pro shromažďování a zbudování duší. Písmo má daleko k jakékoli zmínce o tom, že veřejné shromáždění ke slyšení Slova by mělo být určeno pouze pro dospělé. Naopak existují jasně důkazy o opaku.⁴

Pokud zjistíme, a vskutku tak zjišťujeme, že odstranění odporu vůči Bohu závisí na Duchu Svatém a dále, že Duch zaslibuje, že doprovodí světlem a mocí především autoritativní hlásání Slova, potom odchod dětí ze shromáždění před kázáním by měl být opravdu nemyslitelný. „Duch Boží“, říká Velký Katechismus [Otázka 155], „činí čtení, ale obzvláště kázání slova, účinným prostředkem k osvícení, přesvědčení a pokoření hříšníků.“

Čím to, že kazatelům, jako byl Whittfield, M'Cheyne, Spurgeon a nespočet dalších, naslouchalo pravidelně mnoho dětí? ... Věřím, že vysvětlením je, jak už jsem poznamenal, že kázání není pouze jednou z forem vyučování, která je srovnatelná s besídkou nebo soukromým vyučováním. Je předním prostředkem, který Kristus ustanovil,

26 ZÁPAS O DUŠI

a proto u věrných kazatelů doprovází Slovo vliv a pomazání, které zapůsobí na každou věkovou skupinu, i když třeba nepovede k obrácení. Předpoklad, že děti mohou dobu, kterou kázání zaujímá, strávit prospěšněji, když jim bude poskytnuta jiná forma vyučování, je vážným omylem. Odvádí to totiž děti z místa, na kterém by měly poznat moc Slova Božího. Církev je zcela jinou sférou než škola. Bůh je tam přítomen zvláštním způsobem a děti potřebují poznat, jak je pevně vede, aby poslouchaly Slovo a Boha uctívaly.

Tímto všim nechci samozřejmě říct, že přítomnost při kázání dětem zákonitě přinese dobro. Jsem dalek toho názoru, že neposedné, nepozorné děti by měly být povzbuzovány, aby zůstaly ve shromáždění bez ohledu na rozruch, který způsobují. Pokud nejsou schopny se soustředit, pak je obecným pravidlem, že nejsou schopny mít užitek. V takovém případě je žádost, aby církev tolerovala odvádění pozornosti ostatních lidí, absurdní. Není náhodou, že vyučování a kážeň dětí jsou v Písmu spojeny. Pokud rodiče nenaučí své děti, kdy mají být ticho, a nepovedou je v modlitbě a domácích pobožnostech, budou možná nuceni přiznat, že tím děti připravují o právoplatné místo při veřejné bohoslužbě. Samozřejmě by se dalo říct, že děti, které při kázání sedí tiše, mohou i tak být myslí nepozorné. To je pravda a chyba může pocházet stejně tak z kazatelny jako od dítěte. Pokud kazatelé připravují kázání a nemají na mysli to, že je budou poslouchat i děti, potom děti velmi rychle dojdou k závěru, že to, co je říkáno, není ve skutečnosti pro ně. Pokud jsou děti nicméně usměrňovány ve věcech veřejné bohoslužby a pokud, jak tomu běžně bylo u puritánů, rodiče o kázání dále doma v průběhu dne mluví, mohou mysl a svědomí přijmout více a mnohem dříve, než se obecně předpokládá. A hodnota znalostí a dojmů získaných před obrácením by neměla být snižována. V mnoha případech takové rané

lecke položily základ života mimořádné užitečnosti. Stojí za to poslechnout si Spurgeonovo svědectví:

„Mám za to, že v Božím Slově neexistuje žádná nauka, kterou by dítě, pokud je způsobilé ke spasení, nebylo schopno přijmout. Jsem pro to, aby byly děti vyučovány všem velkým doktrinární pravdám bez jediné výjimky, aby se jich v pozdější době mohly pevně držet.

Mohu sám dosvědčit, že děti mohou Písmu porozumět; protože jsem si jist, že když jsem byl pouhé dítě, dokázal jsem vést hovory o mnoha obtížných bodech kontroverzní teologie... Děti jsou popravdě schopny ve svém raném životě pochopit některé věci, kterým později rozumíme jenom stěží.“⁴⁵

...Dnes existuje mnoho sborů, které se nikdy nevzdaly reformovaného pojetí, ve kterém by děti měly být účastny celé bohoslužby. Ačkoli to nebylo veřejně hlášáno světu, některé z těchto sborů zažily požehnání díky vlivu, který na děti kázání mělo. Po pět let jsem se účastnil bohoslužeb ve Westminsterské kapli za působnosti Dr Martyn Lloyd-Jonese. V tomto sboru byly pro malé děti zajištěny jesle, ale jenom dokud nebyly dost staré na to, aby vydržely ve shromáždění potichu. Tak od dvou nebo tří let věku bylo pro mnoho dětí běžné, že byly přítomny při celé bohoslužbě. Žádné děti rozhodně nezůstávaly v jeslech po čtyřech letech věku. Za pár let přítomnosti ve shromáždění byly mnohé děti schopny rozumově sledovat kázání, které někteří dospělí považovali za příliš hluboké. V knize Dr Lloyd-Jonese s názvem *Preaching and Preachers* (Kázání a kazatelé) je o tomhle krátká zmínka. V odkazu na počet dopisů, které dostal, když byl před pár lety nemocen, píše: „Dopis, kterého si cením, byl od dvanáctileté holčičky, která mi, bez vědomí rodičů, napsala, že se modlí za moje uzdravení a doufá, že budu brzy zpátky za kazatelnou. Potom to zdůvodnila a právě to mě tolik potěšilo. Napsala totiž, „protože jste jediný kazatel, kterému rozumím“.

Svrchovaná milost Boží zasahuje mladé lidi a stále platí, že Pán nebes a země skrývá pravdy evangelia moudrým a odhaluje je dětem!

– *Iain H. Murray* – časopis

The Banner of Truth, č. 108

Kráčeno překladatelem (P. Papež)

(Pozn. překl.: I. A. Murray je kazatelem ve Velké Británii. Přednáší na křesťanských konferencích. Napsal následující knihy: *D. Martyn Lloyd-Jones; Evangelicalism Divided (Rozdělení evangelikalismu); The Forgotten Spurgeon (Zapomenutý Spurgeon); John Murray; Jonathan Edwards – A New Biography (Jonathan Edwards – nový životopis); Pentecost – Today? (Letnice – dnes?); Revival and Revivalism (Probuzení a probuzenectví); Spurgeon v. Hypercalvinism (Spurgeon versus Hypercalvinismus); The Invitation System (Systém výzvy), The Life of A. W. Pink (Život A. W. Pinka); The Puritan Hope (Puritánská naděje). Pokud vím, žádná z těchto knih nebyla do češtiny dosud přeložena.)*

- (1) *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, sv. 19, 323; vlastní překlad citace – pozn. překl.
- (2) Je často přehlíženo, že díky tomuto způsobu každý týden přicházejí někteří učitelé besídky o možnost slyšet ranní nedělní Boží Slovo církvi.
- (3) Máme sklon zapomínat, že nedělní škola jako taková je poměrně nová. Dokonce i v posledním (19. stol. – pozn. překl.) mohl C. H. Spurgeon, který byl vychován ve zbožném domově, napsat: „Nikdy jsem nechtěl do nedělní školy“ (*Life (Život)*), napsal G. H. Pike, sv. 6, 225] ...
- (4) Viz *Exodus 10:9; Jozue 8:35; Ezdráš 10:1*, apod. Stejně tak Pavel, když promlouvá ke křesťanům v *Efezu a Kolosech zahrnuje děti (Ef 6:1, Kol. 3:20)*. Předpokládá, že děti budou v církvi přítomny při čtení hluboce duchovních dopisů ...
- (5) C. H. Spurgeon: *The Early Years*, 46, vlastní překlad – pozn. překl.

ROVNOST POHLAVÍ

Před několika lety uspořádal pedagogický sbor Scarsdale High School v New Yorku jakýsi „pracovní seminář o rovnosti pohlaví“. Cílem tohoto semináře bylo identifikovat způsoby, jimiž škola poškozuje své studentky, a ukázat, jak může být vyučování více přízřubou soběno důležitým potřebám. Avšak stalo se něco neočekávaného. Kdosi vyslovil pravdu a pomohl učitelům, aby si uvědomili, že ve skutečnosti je to obráceně.

Ten někdo byl student, který ve svém příspěvku vyjádřil něco, co někteří sociologové, jako například Christina Hoff Sommersová, věděli již dávno: Jsou to naši synové, nikoliv naše dcery, komu se ve škole nedostává potřebné pozornosti.

Jak Sommersová vyjádřila ve své nové knize *Válka proti chlapcům*, sotva existuje nějaká oblast školních výkonů, v níž by chlapci nezaostávali za dívkami. Například padesát pět procent řádných studentů vyšších škol tvoří dívky. A očekává se, že toto procento vzroste, až se během studia ukáže, že chlapci mají menší zájem o studium než dívky.

U chlapců ve dvanáctém ročníku (USA) je čtyřikrát menší pravděpodobnost, že vypracují domácí úkol než u dívek, a je u nich rovněž méně pravděpodobné, že přijdou do školy připraveni, než u dívek. Nejedná se o nic překvapivého. Průměrný student je za průměrnou studentkou ve čtení a psaní opožděn o rok a půl.

Kromě toho je u chlapců více pravděpodobné, že ze školy předčasně odejdou nebo budou vyloučeni. U chlapců se rovněž mnohem častěji objevuje diagnóza poruch pozornosti. A to je pouze část krize, která se týká našich synů. Nejhorší je skutečnost, že naše kultura tuto nepřijemnou situaci ignoruje a je vůči ní lhostejná.

Proč? Vysvětlení je možno z velké části nalézt v triumfu feministické ideologie v institucích, které vytvářejí naše

názory, zvláště ve školách. Tato ideologie nahlíží na vztah mezi mužem a ženou výlučně ze zorného úhlu moci.

Zjevným cílem feministek bylo pomoci dívkám dosáhnout stejného postavení s chlapci. Aby ospravedlnily své zaměření na dívky, uveřejňovaly zprávy a studie, které měly doložit údajné způsoby, jimiž školy poškozují naše dcery.

Dr. Sommersová ovšem uvádí, že z vědeckého hlediska byly tyto „studie“ defektní, a – jak poznamenal jeden učenec – byly „politikou pod maskou vědy“.

Ať už šlo o maškarádu nebo ne, byly tyto studie působivé. Tím, jak se naše školy stále více „vstřícné“ k dívkám, stávaly se více a více nehostinné pro chlapce. William Pollack, klinický profesor psychiatrie na Harvardské lékařské škole a autor knihy „Opravdoví chlapci“, řekl listu Washington Times: „Školy jsou pro chlapce jedním z nejne přátelštějších míst na světě...“

Jedinou cestou, jak tento trend zvrátit, je zaměřit se konkrétně na vzdělávací potřeby chlapců. To znamená rozpoznat základní vzblickou myšlenku, které se feministky vzpírají, totiž že muži a ženy se od sebe navzájem liší. Učí se odlišně, rozdílně reagují na své prostředí a mají rozdílné citové a duchovní potřeby. Může to znít samozřejmě, ale jak to jednou vyjádřil George Orwell, žijeme v době, kdy „stát se samozřejmým je základní povinností inteligentního člověka.“

Bible hovoří o nenáležitém zvýhodňování lidí jako o hříchu „stranictví“ a to je něco, čeho se musíme vyvarovat. Pokud pokusy pomoci našim dcerám znamenaly, že naši synové byli zbaveni práv, pak je na křesťanech, aby pomohli tyto záležitosti znovu uvést do rovnováhy a ukázali, kde se kultura ve jménu ideologie vydala špatným směrem a ohrožuje americké chlapce.

– Colson Commentary –
No.: 000725
25/07/2000

HROU PROTI AIDS

V současné době probíhá školení moderátorů nového programu pro děti a mládež od 7. tříd ZŠ po středoškolský. „Pilotní myšlenka“ tohoto programu se dá zkrátka shrnout takto: **Žijte spolu sexuálně bez omezení. Kdybyste nevěděli jak začít, my vám poradíme. Vaší jedinou povinností je opatřit si kondom a nosit ho stále u sebe!**

Výsledkem projití tímto programem je jedna skupina, která vyběhne jako „utržená ze řetězu“, celá zdivočelá, vypadající, že se vrhne na první „sexuální objekt“, který potká, a skupina druhá, která je oftesena, znechucená, cítí se pošpiněná a zdá se jí, že celý život je odporný (to zdaleka nejsou jen moje pocity a pozorování).

Moc bych si přála informovat všechny rodiče, aby věděli, čemu mohou být jejich děti vystaveny. Prosím Vás o zveřejnění mého dopisu, případně ukázek z programu podle Vašeho uvážení.

A. Š. – Centrum pro rodinu, Zlín

Redakce: Celý text dopisu a manuál Národního programu podpory zdraví a Národní program Boje proti AIDS máme v redakci. Zájemcům rádi zašleme text a podrobnější informace. Lituje-me, že nemáme prostor pro plné znění textu, ale najdete jej na Internetu.

Děkujeme za upozornění.

POTTEROMÁNIE

Před nedávnem jsme dostali prostřednictvím internetu zamyšlení na téma Harry Potter. Úvodem autor píše:

Musím se přiznat, že dětské mánie mě delší čas mívá. Harry Potter mě zaujal především proto, že se ho chytla má starší holka (9 let), které jsem ho četl před spaním. Na rozdíl od ostatní dětské četby mě však Harry Potter nenu-dil, spíš naopak, takže jsem se rozhodl, že si ho také přečtu. Stáhl jsem si ho v originále z Internetu, vytiskl a četl v tramvaji, v autobuse, v posteli atd.

...zjistil jsem, že vůči Harrymu Potterovi sem tam pozvedne hlas nějaký věřící a pranýřuje jej jako další dílo Ďáblovo, co se v poslední dobou ocitlo v komerčním světě po boku Pokémonů a podobné chášky. Musím říci, že mě tyto reakce mrzí, protože si tak dělají věřící akorát ostudu...

Autor popsal řadu situací, ale protože jsem knihu nečetla a ani nehodlala číst, film jsem neviděla, zdrželi jsme se komentáře. Příspěvek jsme zařadili na webové stránky. Tam většinou uveřejňujeme denní zpravodajství a řadu zajímavostí, které jsou aktuální, ale nemají nadčasovou hodnotu. Krátce nato jsme obdrželi první a jediný ohlas:

Velmi si vážím Vašu prácu a službu a veľmi rad čítam ZOD. Je to skutočne dobrý časopis a veľmi potrebný v tomto čase kompromisov a odpadnutia cirkvi od právd Písíem a od prnutiu k Písmam. Ale to som Vám už myslím písal.

Teraz chcem o inom. Nedávno som našiel na Vašich stránkach článok Potteromanie. So záujmom som ho začal čítať, lebo som počul o Harry Potterovi (ďalej len HP) toho dosť. Niektorí kresťania ho dosť kritizujú, preto ma veľmi zaujímal Váš názor. Knihy o HP som nečítal, ani film som nevidel, a tak vcelku nemám nejaký vyhranený názor na túto vec. Asi by som to nazval zatiaľ neutrálnym postojom (nemám prste dostatok informácií). Ale v každom prípade sa mi nepáči ovocie HP u niektorých detí (nočne seansy na hradoch, vyvolávanie duchov, a pod.; z HP sa stala akási modla). No a po prečítaní tohoto článku som bol prekvapený, že ste takýto článok dovolili umiestniť na Vaše stránky, ktoré pokladám za také, ktoré ponúkajú veľmi zdravé učenie. ...

Velmi si Vás vážim, ale na základe vyššie uvedeného by som Vás chcel vo všetkej pokore veľmi poprosiť a pozvať k tomu, aby ste zvažili to, či by nebolo lepšie článok Potteromanie odstrániť z vašich stránok.

*V Božej zvrchovanej milosti s láskou
Váš brat – E. M. –*

Přestože otázka Harry Pottera není pro redakci ZODu klíčová, dovolte několik všeobecných slov na téma co děti čtou, sledují v televizi nebo v kině. Nebýt obou reakcí, sotva bych se šla na Harry Pottera podívat do kina. Následující slova nejsou odpověď na předešlé dva názory, nevyjadřují souhlas či nesouhlas, staly se pouze výzvou k zamyšlení.

Po osobním shlédnutí filmu se přikláním na stranu autora, který knihu četl, film viděl a celou zkušenost prožil s vlastní dcerou. Já jsem pouze viděla film a musím říci, že mě na rozdíl od mnoha dalších filmů, které jsou zaměřeny na dětské diváky, zaujal. V záplavě velkofilmů minulých let, je HP neobvyklý v mnoha směrech. Především je lidský a dotýká se mnoha stránek skutečného života s nimiž dnešní děti zápasí. Nejdůležitější pro mne byla skutečnost, že neobsahoval ani jedno vulgární slovo. Současná filmová a televizní produkce pro děti a mládež ctínostmi právě neoplyvá. Přesto se děti na televizi dívají a do kina chodí, aniž by se někdo nad obsahem děje a nosné myšlenky znepokojoval. Špatných příkladů zla, nerealistický pohled na svět mezilidských vztahů, pohanské myšlení a deformovaný hodnotový systém, vidí děti nejen ve filmech, ale i všude kolem sebe.

Abych neodbíhala příliš daleko, uvedu příklad. Neznám nikoho, kdo by např. v poslední době odsuzoval zfilmovanou Erbenovu Kytici, nebo pohádkového Otesánka. Obojí vyvolává smíšené pocity a mrazení v zádech nejen děti, ale i dospělých. Neznám nikoho, kdo kdy měl námitky proti četbě některých národních pověstí a pohádek, např. Erbenovy Kytice na základních školách. Je to naše národní klasika, na kterou jsme patřičně hrdi. I zde se můžeme ptát, jakou mají tyto pohanské příběhy výchovně duchovní hodnotu? Uvědomme si, že naše děti jsou velmi často vystavovány daleko silnějšímu škodlivému duchovnímu působení,

30 ZÁPAS O DUŠI

keré mnohonásobně předčí kouzelnické kousky HP. Literární a filmový svět minulosti, přítomnosti a budoucnosti se bez snění a fantasie prostě neobejde.

Dobře si vzpomínám na dětství našich synů, kteří vyrůstali v USA. Oba milovali kreslené americké TV seriály, kde neustále někdo někoho honil, shazoval, ničil... V bláhovém domnění, že naše české pohádky jsou pro děti vhodnější, začala jsem synům číst Perníkovou chaloupku. Kluci měli z českého světa lidových pohádek oči navrch hlavy. Americké pohádky jsou prostě jiné. Jsou akční, ale neobsahují zdaleka tolik duchařiny a čarodějnictví. I mě jímala hrůza pohádky. Zlá čarodějnice si vykrmuje děti aby je mohla sníst. Tato pedokanibalská babizna jistě způsobila děsivé sny nejednomu dítěti. Musím přiznat, že naši kluci nikdy nenašli vztah k českým pohádkám. Dnes mohu říci, že v té době měly naše děti více rozumu než já, rodič pedagog. Manžel mi mnohokrát vyprávěl, jak byl traumatizován pohádkou o Smolíčkovi. Jako dítě se lesa panicky bál, protože by se mohl objevit jelen. Kdykoliv jedeme lesem, vždy si na dětství vzpomene. Pohádky, i ty hezké a ryze české, kde je sedmihlavý drak, princezna, hloupý Honza, čerti, bubáci a hastrmani, představují nadpřirozený svět. A to nemluví o severských pohádkách, které jsou plné zla a chmur. Jan Ámos Komenský poukazoval na to, že lidové pohádky, které se hemží vílami, sudičkami a jinými postavami, nejsou vhodné pro nikoho obzvláště ne pro děti, protože představují pohanský svět a děti by do něj neměly být uváděny prostřednictvím pohádek.

Kdybychom brali stejný metr, který používají někteří křesťané na HP, asi bychom narazili i s řadou biblických příběhů. Pro ilustraci si připomeňme knihu Daniel. Ta může v mnohém připomínat HP. Daniel dospíval bez rodičů. Jako jinoch byl vzat do Babylona, kde byl po tři roky vychováván ve veškeré pohanské moudrosti, vědění a

poznání. Bůh však dal Danielovi a jeho třem druhým jinou zběhlost v poznání:

♦ *Pokud šlo o porozumění moudrosti, které od nich král vyžadoval, shledal, že desetkrát předčí všechny věštky a zaklínače, kteří byli v celém jeho království.*
(Daniel 1:20)

Tuším, že zfilmovaný Daniel by snad byl pro dnešní diváky ještě větší „trhák“ než Harry Potter – zlé babylonské síly versus „veškerá síla vesmírného dobrobra...“ Sami si už dovedete představit, co by se z Daniele dalo vytěžit...

Můžete se přiklonit na jednu i druhou stranu, nebo zůstat neutrální. HP je dobrý příklad toho, jak můžeme tolerovat názory druhých, což je počátek dialogu, bratrské otevřenosti a vzájemného respektu. Stejně jako autor zamýšlení, ani já nechci dělat reklamu nebo doporučovat četbu HP. Buďme rádi, že společná četba HP sblížila generace v mnoha rodinách. Je na dospělých, aby dětem vysvětlili, že existuje svět viditelný, skutečný svět neviditelný, ale i svět fantazie. Je na rodičích, aby sledovali míru zájmu dětí o určitou věc. Je úkolem nás všech, abychom učili děti samostatně přemýšlet, aby uměly rozlišovat správné od nesprávného v každodenním životě. Do našeho života patří i svět nadpřirozených sil a mocností, ať patří Bohu nebo tomu Zlému. Varujme se, abychom ve své horlivosti nestáli před naším Pánem jako pan Odborník a pan Kritik v úvodním článku tohoto ZODu.

A na závěr. Častá upjatost a snaha nás křesťanů o svatost za každou cenu je na škodu věci samotné. Někteří křesťané reagují nejsilněji tam, odkud nehrozí největší nebezpečí. Největší nebezpečí není ani Kytice, ani HP, ani homosexualita..., největší nebezpečí je naše ležérnost – nesdílíme se s našimi bližními o Boží milostivé spasení. Místo toho, abychom ničili kořeny zla, tj. nevíru evangelium, tak bojujeme proti ovoci zla.

– kas –

KDO Z KOHO?

Zastřelili ho dříve, než odpálil nálož ... Terorista, který zřejmě měl pás s výbušninou ..., Izrael popravil palestinského předáka ..., Izraelská armáda zničila mezinárodní letiště v Gaze, Izrael obsadil Tulkarm, Palestinci žádají o pomoc, ... To jsou každodenní titulky novinových zpráv. TV záběry jsou stále stejné – výbuch, útěk, záchranáři, krev, šok, zármutek, pohřeb, kvílení žen, rozčilení, zdvižené pěsti, odvěta, ... a život jde dál. Neustálý boj a vzájemné zabíjení mezi Palestinci a Izraelci není nic nového. Co je nového, je skutečnost, že Izrael postupně ztrácí morální podporu Západního světa, zatímco celý islámský svět stojí za Palestinou. Hlásí se noví dobrovolníci připraveni obětovat svůj život a zničit co nejvíce Izraelců. Svůj cíl si vybírají s úmyslem způsobit co největší škody.

Autentické reportáže z míst konfliktů lze snadno zneužít a obratně interpretovat ve prospěch jedné či druhé strany. Zpravodajství CNN zachytilo jak izraelský voják střílí do země před shlukem protestujících pacifistů. Jedna z odražených kulek zasáhla přímo kameramana. Reportéři zachycují okamžiky, kdy izraelští vojáci brání průjezdu ambulance Červeného půlměsíce (obdoba Červeného kříže) a následně ničí a vyhazují z ambulance lékařské vybavení a léky. Kdo ví, co se může v ambulanci skrývat. Každodenní televizní reportáže ukazují frustraci a bezmocnost vlády i izraelské armády.

Tím, že Izrael na palestinské území zpětně útočí, ztrácí mezinárodní podporu, kterou tak nutně potřebuje, aby přežil jako samostatný národ. Boj může proti muži, je však v bojových podmínkách vlastně „šetné“ řešení konfliktu. Přesto vyvolává negativní emoce proti těm, kteří odpovídají na násilí obranou a preventivními opatřeními. Jen málokdo si uvědomuje, že plošné bombardování nepřátelského území by mohlo být daleko účinnější, rychlejší, ale utpení

agresorů by bylo ještě větší. Je pravda, že televizní záběry nevyvolávají sympatie k Izraeli a mají na veřejné mínění daleko větší vliv než jakákoliv palestinská propaganda. Rozhněvané davy muslimů celého světa odsuzují Izrael a volají po sankcích Spojených národů. Při pohledu na oboustranné nekončící násilí roste na mnoha místech světa rozčarování a zloba proti Izraeli a všemu, co se na Středním východě odehrává. Ve Francii vybuchly největší projevy antisemitismu od 2. světové války. Hněv je obrácen k synagogám. V Marseille byla vypálena synagoga Or Aviv včetně knihovny, modlitebny a učeben.

Průzkumy veřejného mínění v USA, až doposud největší opora Izraele, ukazují, že podpora Izraele taje stejně rychle jako jarní sníh. Situace je natolik vážná, že bývalý prezident Carter vyzval aby byla zastavena pomoc Izraeli. Nedávno hlasoval Evropský parlament 269:208 pro rezoluci sankcí vůči Izraeli. Evropa je největším odběratelem zemědělských produktů Izraele. Pokud nabude rezoluce platnost, bude ekonomie Izraele ochromena. Bez fungující ekonomiky a vnější podpory se sami nemohou ubránit. Po několikáté během posledních padesáti let existence státu Izrael se zdá, že neporazitelná izraelská armáda není zárukou míru. Izrael může být donucen k ústupkům, které mohou ovlivnit samotnou svébytnost státu. Takový „mír“ pod tlakem národů (porážka Izraelské svébytnosti) je pro mnohé křesťany nepředstavitelný, ale nelze jej vyloučit. Celý svět je znepokojen situací na Středním východě, protože stále platí, že „*Ten, kdo kontroluje olej, kontroluje celý svět*“ (Bob Czeschin). Olej je v rukou arabského světa, jehož úhlavním nepřítelem je Izrael.

Ve světle událostí „posledních dnů“, které se týkají Středního východu, se modlíme, aby obstál nejen Izrael, ale i západní svět. Pokud západ zklame a bude-li Izrael v kritické situaci donucen bojovat o záchranu svébytnosti, může

dojít až k použití nukleárních zbraní. Může se opakovat novodobá Masada. Výsledek nekonečného bratrovražedného konfliktu může mít vliv na celý svět. Nekonečný kruh násilí a odvety se uzavírá. Mír může přijít jen skrze učení, které právě Židům přinesl před dvěma tisíci lety jejich Mesiáš. Jiné cesty není.

Některé výše uvedené informace pocházejí z publikace Czeschin's Oil&Energy Report, April 2002.

Za pozornost jistě stojí následující text, který jsme převzali z publikace Občanského Institutu.

IZRAELSKO-ARABSKÝ KONFLIKT

Stát Izrael je dítětem západní civilizace; přesto jsou rozsáhlé složky západního společenského, mediálního a politického establishmentu explicitně protiizraelské. Tento paradox má svou genezi, jež si zaslouží vysvětlení.

I když byl zakladatel sionistického hnutí Theodor Herzl konzervativcem, první generace sionistických vůdců (především ze střední a východní Evropy) vyznávala socialistické názory. Jejich představa židovského domova v Palestině byla zároveň představou socialistického domova.

Židé, kteří se od přelomu 19. a 20. století usazovali v Palestině spravované osmanskými Turky, osídlovali a zúrodňovali do té doby palestinskými Araby neosídlené pouštní prostory. Zpočátku k žádné arabsko-židovské nenávisti nedocházelo. Prvním konfliktem byl tzv. hebronský masakr v roce 1928, kdy palestinští Arabové zmasakrovali příslušníky jednoho židovského kibucu. Důvodem nebyla náboženská nenávist, ani nacionalistická nenávist, nýbrž nenávist třídní: tvrdě pracující a proto prosperující Židé byli tmem v oku místním Arabům, u nichž vyvolávali závist.

Po strašné zkušenosti II. světové války a holocaustu většina obyvatel Západu uznávala právo Židů na domovinu v Izraeli. V roce 1948 OSN rozhodla o vytvoření dvou států v Palestině:

židovského státu Izrael a státu palestinských Arabů. Arabové se však s existencí státu Izrael nesmířili a okamžitě proti němu započali válku: pět armád arabských zemí napadlo Izrael s cílem jeho zničení. Duchovní vůdce muslimů, velký Muftí jeruzalémský Hadžamín al-Husajní (jenž byl za války spojencem Hitlera) vyzýval Palestince k opuštění jejich domovů s tím, že po vyvraždění Židů se do nich stejně vrátí. Ti Palestinci, kteří odmítali opustit své domovy, byli arabskými vojáky zabijeni jako zrádci (např. Fachrí Našášibi, který prosazoval spolupráci arabských Palestinců s Izraelci). Tak začala palestinská arabská emigrace do okolních arabských zemí. Pro úplnost je nutné dodat, že některé izraelské extremistické organizace jako Irgun Cvai Leumi a Sternova skupina arabské Palestince z jejich domovů rovněž vyháněly; to však nebyla politika oficiální izraelské armády Hagana.

Izrael přesto ve válce za svou vlastní existenci v letech 1948-49 uspěl a území předtím zamýšlené pro arabský palestinský stát bylo rozděleno mezi Izrael, Egypt (pásmo Gazy) a především Jordánsko (tzv. Západní břeh řeky Jordán).

V roce 1967 sousední arabské země Egypt, Jordánsko a Sýrie připravovaly zničení Izraele – tímto cílem se netajil především egyptský nacionalistický diktátor Gámál Abdul-Násir. Ten prohlásil, že po nadcházející arabsko-izraelské válce zbude v Palestině jen tolik Židů, že se vejdu na palubu jedné lodi, jež je navždy odveze. Pak zlověstně dodal, že té lodě možná ani zapotřebí nebude. A započal blokádu izraelského přístavu Ejlat, což je z hlediska mezinárodního práva již aktem války. Izrael na tento válečný počín zareagoval: udeřil proti Egyptu a preventivně zničil syrské a jordánské jednotky nashromážděné u izraelských hranic. V této defenzivní válce, v níž šlo – stejně jako v letech 1948-49 – o samotné bytí či nebytí státu Izrael a životy

milionů Židů, Izrael v průběhu 6 dnů triumfoval. Jejím výsledkem bylo obsazení pásma Gazy, Sinajského poloostrova, Západního břehu Jordánu a části Golanských výšin.

Izrael byl do té doby nahlížen celým politickým spektrem Západu – tedy i demokratickou levicí – jako to, čím skutečně byl: ostrůvkem západní civilizace, svobody a demokracie v nepřátelském světě, který byl navíc spojencem Sovětského svazu. Jenomže právě po izraelském úspěchu v šestidenní válce se začala část západního politického spektra od Izraele odvracet. Např. francouzský prezident Charles de Gaulle zastavil Izraeli veškerou vojenskou pomoc. Od té doby je postoj Francie k Izraeli přinejmenším ambivalentní. Ale mnohem závažnějším jevem byl vzestup protizraelských nálad v prostředí západní levice.

Od druhé poloviny 60. let se radikální Nová levice stávala hlavní silou západní, do té doby umírněné tradiční sociálně-demokratické levice. Pro Novou levici byl příznačný přehnaně kritický, až přímo nepřátelský postoj k vlastní společnosti a západní civilizaci, a zároveň blahosklonný až pozitivní vztah ke všem jejím nepřítelům – od Sovětů, mezinárodního komunismu, tzv. národně osvobozovacích hnutí ve třetím světě, až po domácí západní teroristy. A právě proto, že Izrael byl západní a prozápadní zemí, začalo se nepřátelství levice obracet i proti Izraeli. Příčinou protizraelských postojů západní radikální levice bylo tedy její nepřátelství vůči Západu obecně.

Jom Kippurská válka v roce 1973 posílila tzv. pragmatický postoj Západu vůči Izraeli a arabským zemím tj. postoj založený na vstřícném postoji k arabským zemím v důsledku snahy mít přístup k jejich ropě.

Jak se levice stávala z módních důvodů protizápadní a tedy i protizraelskou, pravice se stávala ještě více proizraelskou. Vnímala boj Izraele za přežití jako analogii boje za své přežití proti

sovětské komunistické hrozbě. Kdysi nezřídky antisemitismus na pravici se stal minulostí. Naopak, antisemitismus současnosti je fenoménem vesměs levicovým. Podstatná je ale jeho motivace: primární je odpor proti Západu, od něj se odvíjí i odpor proti Izraeli a z něho vyplývají sympatie k OOP. Být na radikální levici v současnosti znamená mimo jiné sympatizovat s OOP.

A skutečně, již od svého založení v roce 1964 byla OOP propojena s radikálními, protizápadními elementy v arabském světě. Byla vždy v opozici proti Spojeným státům a západním demokratiím obecně. Sověti jí poskytovali zbraně, trénink, zpravodajství a dokumentaci. Před rokem 1982 získávala tímto způsobem velká množství zbraní, ale od chvíle, kdy byla vyhnána z Libanonu, jejich dodávky poklesly. OOP mohla počítat se sovětskou podporou také na půdě OSN či na mezinárodní scéně obecně. Arafat a jeho lidé se Sověty konzultovali pravidelně. Ještě v lednu 1989 Gorbačov Arafatovi potvrdil sovětskou podporu „národních práv palestinského lidu“ a „nezávislého palestinského státu“.

Právě díky své levicové, marxistické pozici získala OOP mediální podporu. Její rétorika byla shodná s rétorikou ostatních marxistických hnutí jinde na světě: používala výrazy jako „národní osvobození“, „revoluční brigády“, nešetřila přívlastkem „lidový“. Ostatně její silná komunistická složka (Revoluční palestinská komunistická strana) dostatečně svědčila o tom, že OOP je klasikou „osvobozeneckou frontou“, jež Sověti podporovali všude ve třetím světě.

Ještě na konci existence SSSR však začala sovětská pomoc slábnout. Za Gorbačova se Moskva snažila vyvázat z přímého propletení s teroristickými elementy v OOP. Přesouvala sabotážní a teroristický výcvik spíše na území svých satelitů, dále do Sýrie a na Kubu. Palestinci sovětskou podporu spláceli podporou sovětské politiky v arabském světě: OOP jako jediná podpořila invazi

do Afganistánu. Ve své knize *Inside the PLO* citují Livingston a Halévy nejmenovaného vysokého činitele izraelských tajných služeb, podle něhož nejdůležitější pomocí ze strany OOP byla její pomoc v sovětském pronikání do arabského světa, který byl původně Sovětům nepřátelský. Silným argumentem z její strany byla a je i americká podpora Izraeli.

Lze tedy shrnout, že kořeny mediální podpory protiizraelského terorismu je možné hledat v obecné levicovosti velkých světových médií a jejich protiamerické podjatosti. Tuto podjatost sdílají média s intelektuálním establishmentem západních universit, jak dokládá mj. incident z 29. listopadu 2000, kdy studenti na universitě v Berkeley zabránili ve vstupu a přednášce Benjaminu Netanjahuovi: zazněla hesla „Žádnou svobodu slova pro válečné zločince“, „Zvolte si svou stranu – podporujte Palestince“, „Sionismus = nacismus“...

Po rozpadu SSSR jsou zahraniční vztahy Palestinců orientovány především na arabský svět, konkrétně na Saúdskou Arábii. Lidé na palestinských územích za to platí hlubokou kulturní proměnou od poměrně liberálního klimatu k islamizaci svých obcí. Přitom první tendence k použití náboženské rétoriky se na arabské straně objevily už před 2. světovou válkou, kdy byly ještě před palestinským povstáním z roku 1936 založeny první skupiny „Muslimského bratrstva“. To se rozšířilo po vyhlášení Izraele a následné válce především v pásmu Gazy, spravovaném Egyptem (do roku 1967), kde vznikl v osmdesátých letech Hamás. Náboženský prvek narůstal s léty porážek, hořkosti a pokoření; za hlavní vliv však lze patrně považovat nárůst islamismu v sousedních zemích. S rozpadem SSSR navíc zůstaly palestinské organizace finančně odkázány pouze na arabský svět, především na Saúdskou Arábii, která samozřejmě vyvíjí tlak na radikálnější islamizaci palestinských území.

Postoj USA a západní Evropy ke státu Izrael

Konvenční mediální obraz nám prezentuje, jak západní země – a především USA – pevně stojí za Izraelem. Tento obraz je však značně nepřesný – máme-li to říci co nejmírněji.

Již samotný vznik státu Izrael se však tomuto obrazu vymyká: Británie byla v roce 1948 protiizraelská, i když na druhé straně se americký prezident Truman o nezávislost Izraele zasadil. Vojenská pomoc Izraeli ve válce za nezávislost a holé přežití v letech 1948-49 však nepřicházela ani tak ze Západu jako spíš z východního bloku – a to především přes Československo. V 50. letech byla republikánská Eisenhowerova administrativa k Izraeli o poznání chladnější než předchozí demokratická administrativa Trumanova – a to především z důvodu snahy udržovat dobré vztahy s arabskými monarchiemi bohatými na ropu, především se Saúdskou Arábií. V roce 1956 – poté, co Násirův Egypt blokoval izraelský přístav Eilat, Izrael následně obsadil celý Sinajský poloostrov a Británie s Francií obsadily Suezský kanál – Eisenhowerova Amerika společně se Sovětským svazem diplomaticky vystoupila proti Británii, Francii a Izraeli. Izrael přinutila vyklídit Sinaj – ovšem výměnou za slib, že pokud Egypt bude opět blokovat Eilat, Amerika Izraeli pomůže.

V letech 1956-67 byla nejlepším izraelským spojencem Francie – což dnes zní téměř neuvěřitelně vzhledem k tomu, že po Šestidenní válce v roce 1967 Francie zastavila Izraeli jakoukoli pomoc, dnes patří k jeho hlavním kritikům a k hlavním diplomatickým podporovatelům Arafata na Západě.

V 60. letech Izrael poprvé získal výrazně přátelské vlády v Americe – konkrétně demokratické vlády Kennedyho a Johnsona, jenž Izraeli ve válce 1967 výrazně pomohl. Od nové republikánské vlády Richarda Nixona, jež nastoupila v roce 1969, se čekalo, že bude méně proizraelská a více proarab-

ská. Jenomže tato očekávání se nespĺnila. Jednak proto, že Sovětský svaz byl již v té době pevně na straně arabských diktátorů, kteří si toužebně přáli Izrael zničit a Izraelce zmasakrovat – a tedy Izrael byl logickým, vojensky efektivním a statečným spojencem USA ve studené válce. A také proto, že západní levice již začala Izrael nenávidět; krom toho vždy nenáviděla i Nixona, a tak nepřekvapuje, že Izrael a Nixon v sobě vzájemně našli zálibení.

V Jom Kippurské válce v roce 1973, kdy Izraeli poprvé od období jeho vzniku vážně hrozila těžká vojenská porážka a zánik, Nixon a jeho ministr zahraničí Kissinger Izrael de facto zachránili. Neumožnili mu ale zničit pak obklíčenou egyptskou 3. armádu na Sinaji, neboť usílovali o udržení status quo v regionu, a rovněž i o postupné odpoutání Egyptu od Sovětů – což se jim povedlo.

Základy pozdějšího míru mezi Egyptem a Izraelem (Sadatem a Beginem) byly tedy položeny již za Nixona. Tyto základy byly dobudovány za demokracie Carterovy vlády v druhé polovině 70. let. Jak byl ale Nixon více proizraelský, než se očekávalo při jeho nástupu do funkce, tak byl Carter méně proizraelský, než se všeobecně čekalo, když se stával prezidentem. To proto, že Carter nutil Izrael – celkem bezúspěšně – k poskytnutí autonomie palestinským Arabům, což v té době bylo pro Izrael naprosto nemyslitelné vzhledem k nesmiřitelnému nepřátelství Arabů.

Skutečně a velice proizraelskou byla následná republikánská Reaganova administrativa – bylo to období vrcholící studené války a americko-izraelské spojení bylo silné jako málokdy předtím – a již nikdy potom.

Po skončení studené války se stal americkým prezidentem republikán George Bush (starší) a jeho ministrem zahraničí James Baker. Izraelským premiérem v té době byl likudník tvrdé linie Jicchak Šámir, jehož vztahy s Bakerem byly napjaté až nepřátelské.

Baker s Bushem totiž Šámira nutili k jednáním s Arafatem o palestinsko-arabské autonomii, což Šámir vytvále odmítal. Jeho vláda však byla v první polovině 90. let nahrazena vládou Strany práce, v níž byl premiérem Jicchak Rabin a ministrem zahraničí Šimon Peres. Tato vláda byla ochotna jednat s Arafatem o „výměně území za mír“ (Izrael umožní palestinskou autonomii, Arabové zastaví své útoky proti Izraelcům) – a výsledkem byla známá dohoda z Oslo, která byla podepsána v létě 1993 na trávníku Bílého domu, jehož správcem v té době byl již demokrat Bill Clinton. Zdálo se, že americko-izraelské vztahy jsou opět na dobré cestě.

Jenomže dohody z Oslo se nespĺnily. Konkrétně, palestínští Arabové nespĺnili svůj díl závazků – autonomii sice dostali, ale palestínští extremisté i nadále podnikají smrtící útoky proti izraelským občanům. Dohoda z Oslo se ukázala být postavena na iluzi – konkrétně na iluzi, že stávající generace palestinských Arabů a jejich vůdci je již smířena s existencí státu Izrael a je ochotna s ním žít v míru – a jako taková se stala v Izraeli nepopulární: v roce 1995 byl premiér Rabin zabit židovským extremistou, parlamentní volby vyhrál Likud a premiérem se stal jeho vůdce Benjamin Netanjahu.

Ten věděl, že mírový proces z Oslo selhal, byl však pod nesmírným americkým tlakem vydávat Arafatovi další území. Americko-izraelské vztahy se opět výrazně zhoršily: nejenže Clintonova vláda v izraelských volbách v roce 1995 bezprecedentně podporovala Peresovu Stranu práce proti Netanjahuovu Likudu, nýbrž po zvolení Netanjahua na něj vyvíjela tlak srovnatelný s tlakem, jež předtím (mnohem méně úspěšně) vyvíjel Baker na Šámira.

Stojí za zmínku, že vývoj po Oslu oťásl i politickou orientaci izraelské intelektuální levice. Řada intelektuálů, kteří viděli v dohodách z Osla signál pro skutečný konec arabsko-izraelského

konfliktu, se začala přiklánět napravo, konkrétně k osobě Bibi Netanjahua.

Netanjahuova vládní většina se nakonec rozpadla a premiérem se stal nový vůdce Strany práce Ehud Barak. Izraelská společnost se dostala do stávajícího konfliktu s Araby: území jim vydali, žádný mír či bezpečí od nich nedostali, a konflikt trvá.

Tento dějinný přehled má naznačit, že ačkoli jsou Spojené státy dlouhodobě hlavním a nejspolehlivějším spojencem Izraele, nelze vůbec říci, že Izrael se vždy těšil jejich nekritické podpore. Naopak, vztahy některých amerických vlád k některým vládám izraelským lze označit za velice napjaté, místy až nepřátelské. Přitom diplomatická podpora, kterou Izrael dostává od USA, je mnohonásobně vyšší než podpora, kterou Izrael dostává od západoevropských vlád. To proto, že ta se vesměs rovná nule – na rozdíl od jejich výrazné podpory Arafatovi. Mediální obraz, který líčí, jak Amerika konkrétně a Západ obecně silně stojí za Izraelem, je tudíž falešný.

Děti v obrazu konfliktu a v jeho realitě

Asymetričnost zpravodajství je v nemalé míře určována skutečností, že do konfliktu jsou zatahovány nezletilé osoby. Argumentuje se často počty adolescentů a dětí zabitých na palestinské straně. Už jsme se zmínili o tom, že ve veřejnosti se stále častěji vynořuje otázka, proč se nezletilci a děti ocitají v liniích střetu. Agentura Palestinian Media Watch ve zprávě z 30. listopadu 2000 uvádí, že děti jsou pro střet s Izraelci formovány jak veřejnými institucemi, tak rodinami. Zpráva dále říká, že s tím, jak počet zabitých dětí stoupá, roste i nadšení pro mučednickou smrt. Cituje např. palestinský list Al Hajat Al Jadida, který referuje o zabitém chlapci, jehož spolužáci přísahali, že budou v jeho úkolu pokračovat, i o výrocích matek, jež vidí v mučednické smrti svých dětí svůj vlastní cíl.

Přes 200 amerických pediatriů vytvořilo neformální koalici, jejímž cílem je bránit tomu, aby se ze smrti dětí získával politický kapitál. Podepsali prohlášení, které vyzývá rodiče i veřejné instituce k ochraně dětí před účastí na veřejných akcích, jež nemají pokojný charakter. „Děti se naopak musejí učit nenásilnému řešení konfliktů,“ říká se v prohlášení.

Bohužel získávání politického kapitálu za cenu dětských životů je na palestinské straně stálým prostředkem a světová média tomu napomáhají. Příkladem z poslední doby je rekonstrukce incidentu na křižovatce Necarim: snímek dvanáctiletého chlapce krčícího se za otcem obletěl celý svět. Rekonstrukce však ukázala, že výstřely nemohly přijít z izraelské strany: také poslední snímek živého chlapce ukazuje jeho vyděšený pohled přímo do palestinské kamery: střelec tedy stál za kameramánem, o čemž svědčí i tvar stop po kulcích.

Izraelci naopak nejen chrání životy svých dětí, ale snaží se jim v současné dramatické situaci uchovat i duševní zdraví. Když po televizních záběrech lynče v Ramalláhu začali učitelé upozorňovat, že si děti odreagovávají děsivý zážitek „hrou na lynč“, zahájilo dětské centrum Herzogovy nemocnice v Jeruzalémě zvláštní program, který pomáhá dětem vyrovnat se s tímto traumatem bez agrese. Program už byl zahájen na čtrnácti školách a je o něj velký zájem.

Jerusalem Post z 5. listopadu 2000 přinesl emotivní příspěvek stálé dopisovatelky, který poukazuje právě na tuto asymetrii. Paní Naomi Ragenová v něm píše: „Za těch sedm let od jednání v Oslu se izraelské děti učily kreslit holubičky a zpívat písně o míru; palestinské děti jezdily na letní tábory, kde se učily střilet a zpívat vlastenecké písně. Zatímco učebnice našich dětí byly upraveny tak, aby co nejvíce zdůrazňovaly demokracii a respekt k jiným

kulturám, palestinské učebnice z též doby nezobrazují Izrael na mapě a systematicky demonizují Židy... Lze se pak divit, že si tyto děti chtějí smočít ruce v židovské krvi? Jeden poblázněný palestinský adolescent řekl na kameru (jinak bych tomu nevěřila): „Chci jíst židovské maso.“

Paní Ragenová navrhuje, aby se izraelsí rodiče obrátili s apelem na palestinské rodiče a vyzvali je k uplnění rodičovské zodpovědnosti. Přála by si také, aby UNICEF vybudoval výchovná zařízení pro ty děti, jejichž rodiče takovou zodpovědnost nemají.

Teprve až v prosinci 2000 začaly proskakovat zprávy, že také mezi Palestinci se objevují iniciativy rodičů, kteří nechtějí své děti vystavovat nebezpečí ve srážkách s izraelskými hlídkami. Pobočka Palestinské unie žen v městečku Tulkarm v pásmu Gazy se obrátila na Arafata s dopisem, kde se říká: „Naše děti jsou posílány do ulic, aby tam čelily těžce ozbrojeným izraelským vojákům. Žádáme vás, abyste vydal vaši policii instrukce, že nemá posílat nevinné děti na smrt.“

„Tulkarmský dopis“ tedy z palestinské strany potvrzuje opakovaně obvinění izraelských činitelů, kteří tvrdí, že Hamás odváží děti z domovů a ze škol autobusy přímo ke stanovištím izraelských hlídek. Dopis ovšem vyvolal negativní reakci již citovaného listu Al Hajat Al Jadida, jehož úvodník označil rodiče bránící své děti před účastí v ozbrojených střetech za „pátou kolonu v palestinské společnosti“.

Domníváme se, že Bohu, že zneužívání palestinských dětí v nynějším konfliktu bude trvat tak dlouho, pokud bude představovat „tučná sousta“ pro světová média.

Tak jako média zneužívají ztráty dětských životů, těžší i ze skutečnosti, že i po zuby ozbrojený Palestinec zůstává civilistou: oproti tomu z izraelské strany udržují pořádek vojáci. Ztráty na životech civilistů vnímá veřejnost jinak než ztráty na životech vojáků; to je sta-

rá potíž zpravodajství z partyzánských válek. Na druhé straně není fér, nezapočítávají-li novináři do civilních ztrát protižidovské útoky mimo území Izraele.

Přítom podle listu Boston Globe konstatuje Wiesenthalovo centrum, že intenzita protižidovských útoků od září 2000 je největší od konce 2. světové války. Centrum začátkem prosince 2000 referovalo o padesáti útocích na synagogy jen ve Francii; Molotovovy koktejly dopadají na synagogy v Německu i ve Velké Británii. Začíná se hovořit i o protižidovských letáčích muslimských skupin v Británii, i když podle našich zkušeností se takové letáky rozdávají např. před budovami londýnské university už řadu let, aniž by úřady zasáhly. V Austrálii bylo do konce listopadu 2000 zaznamenáno 90 žhářských útoků např. na obydlí rabinů a na modlitebny.

Elie Wiesel se v této souvislosti vyjádřil, že už nejde o protizraelské, ale o protižidovské útoky. Nepovažujeme to za překvapující zejména proto, že řada autorů už dávno upozorňuje, že nenávisť ke státu Izrael je levicovou variantou antisemitismu. Šéf Wiesenthalova centra Marvin Hier řekl, že není poctivé, hovoří-li se o izraelských útocích na civilisty, „zatímco židovské školy, centra a synagogy jsou terčem palestinských útoků všude na světě“.

Institut pro studium antisemitismu telavivské university konstatuje, že epicentrem protižidovských útoků je Francie; z 200 vážnějších útoků zaznamenaných v poslední době se jich 80 odehrálo ve Francii. Francouzští diplomaté namítají, že tyto útoky jsou jen odrazem blízkovýchodního konfliktu; ve Francii žijí 4 miliony muslimů a 600 000 židů, což je třetí největší židovská populace na světě.

Závěr

Současné západní mediální „krytí“ izraelsko-arabského konfliktu nezohledňuje několik zásadních bodů:

38 ZÁPAS O DUŠI

1. Zdůrazňuje se okupační charakter izraelské kontroly nad celou Palestinou bez ohledu na rozdíly v jednotlivých pásmech, ale nezmiňuje se ten fakt, že Izraeli a jeho obyvatelům jde o holé přežití: nejvlivnější a nejradikálnější síly mezi arabskými Palestinci stále nejsou smířeny s jeho existencí a za cíl svého snažení považují stále jeho zánik. Je-li ale druhá strana odhodlána zničit Izrael, Izrael musí z důvodů vlastního přežití trvat na hranicích, jež jsou bránitelné. Nedává totiž valný smysl vyklidit určitá území pouze proto, aby protivník následně Izrael mnohem snadněji napadl. Jinými slovy, okupace palestinských území je nezbytností z hlediska samotného přežití Izraele.

2. Celý mírový proces započatý premiérem Rabinem a ministrem Peresem v roce 1993 v Oslo byl založen na představě „výměny území za mír“: Izraelci vydají palestinským Arabům určitá území, a ti na oplátku uznají stát Izrael a přestanou vůči němu vést guerillovou válku. Izrael skutečně předal pod Arafatovu kontrolu určitá území, Arafat však mír Izraeli zajistit nechtěl, nebo nemohl, nebo se nesnažil. Jinými slovy, mírový proces selhal, neboť palestinští Arabové svůj díl smlouvy nesplnili. Proč by nyní Izrael měl palestinským Arabům vydávat další území, když mír pro Izrael je z arabské strany v nedohlednu a vydaná území mohou sloužit pouze jako nástupišť pro nové útoky, nyní již za strategické situace pro Izrael mnohem nevýhodnější?

3. Při mediální prezentaci obětí intifády mezi palestinsko-arabskou mládeží se nezohledňuje ten fakt, že tito mladí palestinští Arabové

a) jsou k odporu vyzýváni oficiálními palestinsko-arabskými médii a propagandou,

b) jsou pak vydáváni za mučedníky,

c) fakticky jsou prvotními agresory, jimž izraelské ozbrojené síly čelí, v častokrát s použitím smrtících prostředků. To však nic nemění na tom, že pa-

lestinsko-arabské obyvatelstvo se dopouští primárních útoků, na něž Izraelci pouze reagují.

4. Oběti mezi palestinskými Araby média pojmají jako hlavní událost zpráv; oběti mezi Izraelci považují za „banalitu“, jež si stejnou pozornost nezaslouhuje. Zvláště zneklidňující je, že tato asymetrie platí i v případě zraněných nebo zabíjených dětí.

5. Naprosto se pomíjí charakter Izraele jakožto (pro)západní liberální demokracie v daném regionu, jež je obklíčena a napadána protizápadními, protiliberálními a protidemokratickými elementy. Tento fakt, totiž že se nejedná o střet dvou rovnocenných protivníků, nýbrž o snahu uchránit politicky ušlechtilější společnost proti mnohočetným místním politicky tyranským protivníkům, pozornosti médií úplně uniká. Je to jako kdybychom zápas Churchilla s Hitlerem ve II. světové válce nepovažovali za zápas liberální demokracie s genocidním totalitním nacismem, nýbrž za pouhé amorální mocenské soupeření Británie a Německa o koloniální sféry vlivu. Nebo kdybychom studenou válku mezi prezidentem Reaganem a generálním tajemníkem Brežněvem nepovažovali za obranu svobodného světa proti světovládným choutkám sovětského komunistického imperialismu, nýbrž za válečné štváctví dvou hodnotově rovnocenných bloků. Takto studenou válku pojímala od konce 60. let levice. Lze se pak divit, že stejně pojmá i zápas Izraele za vlastní přežití proti stále neutuchajícím snahám Arabů o jeho zničení?

Shrnuto a podtrženo: vyžadovalo by si vsuktu hodně námahy prokázat, že současné jednostranně protiizraelské zobrazování izraelsko-arabského konfliktu ve světových západních médiích není příznakem nové vlny antisemitismu.

*Bulletin OI č. 113, Leden 2001,
Michaela Freiová, Roman Joch
Redakčně kráceno*

IZRAEL a PALESTINA

(Viděno z české strany)

Milý Radku,

souhlasím s Vámi, že v celé této nešťastné záležitosti nelze zapomínat na utrpení palestinského lidu i na jejich spravedlivé nároky mít jako jiní lidé klidný domov.

Kdyby bylo tak jednoduché analyzovat a vystihnout celý problém v několika větách, asi bychom tak učinili. Nepromlouvám veřejně nijak často, takže mi není příjemné, že se musím projevit nevyváženě. Jenže celá tato otázka je tak složitá, do té míry prorostlá emocemi, právy i křivdami, pravdami a klamy, tolika bolestmi a nadějemi, tak mnohými životy i smrti, že – obávám se – nejen se vzpírá krátké analýze; ono to možná vůbec nejde lidsky spravedlivě a přijatelně vystihnout. Jinak by se to snad někomu nějak, více méně, konečně povedlo rozplést; vždyť to trvá už přes padesát let! (No, vlastně o trochu déle...) Nechtěl jsem a nedokázal bych jednoduše říci, oč tu jde a nejde. Snažil jsem se jen ukázat, oč tu jde nám a teď. Ba ani toto hledisko jsem se nepokoušel vyčerpávat. Uvedl jsem jenom jeden z důvodů, jednu věc, která se nás konkrétně týká anebo se brzy může začít dotýkat. Záměrně jsem se tedy snažil nehledět na sympatie ani antipatie vůči některé ze stran. Takových bojovníků a kibiců je na obou frontách dost – a ti se tak stávají součástí problému.

Také ani v této odpovědi nechci zastávat emocionálně či racionálně jeden nebo druhý tábor. Pro stranění Izraeli sice existují dobré duchovní důvody (myslím dokonce, že Duch nyní k čemusi volá), stranění Izraeli je ale taky trochu móda a křesťanská obdoba snobismu (ostatně v novozákonním křesťanství tomu možná bylo podobně), je někdy pouhým odznakem skupinové identity, někdy pseudoduchovní berličkou... Rád v takových kruzích připomínám, že mnozí Palestinci jsou křesťané, protože na to dnešní křesťanští

izraelofilové rádi zapomínají – a toto arabsky hovořící křesťané jsou dnes ve dvojmí ožni; jejich postavení je možná mezi všemi blízkovýchodními skupinami to nejhorší – ale nezdá se, že by to někoho trápilo. Také se nerado slyší v našich kruzích, že Izrael, tj. Židovstvo, je vesměs ještě velmi daleko od svého duchovního cíle.

Opusťme ale duchovní postoje, článkuček směřoval k neduchovním lidem. Pro ně je totiž opravdu těžké se v této houštině zorientovat. Není žádným tajemstvím, že ve státní mašinérii Izraele existuje mnoho temných míst, ostatně jako asi v každé státní mašinérii. Izraelci sami na ně poukazují, kritizují a odsuzují takové jednání. To je v demokraciích běžné. Světští politici nebvají asi nikde na světě mravní elitou. V dobře fungující demokracii je ale můžete aspoň kritizovat (i když odstavit je od koryta nebývá zase až tak lehké). A Izrael je normální světský stát, dokonce snad s většinou nevěřících občanů. Je užitečné si občas připomenout, že Izrael je normální nevěřící stát. Není v něm nic obzvlášť duchovního ani mravního (což každý putník do Svaté země rychle zjistí). Kdo by svou podporu Izraele chtěl zakládat na kvalitách izraelské vlády, měl by úděl opravdu nelehký. Nicméně, abychom nekřivdili – Izrael je demokracie. Zkuste kritizovat nějakého krále nebo prezidenta v okolním arabském světě. Ba co hůř, zkuste naznačovat, že by se s Izraelem mělo vstřícně jednat...

Jeden starý, hořký vtip se táže, kdeže jsou arabští stoupenci mírového soužití s Izraelem. Odpověď prý zní: jsou jich plné hřbitovy. Existuje rozdíl mezi kvalitou a intenzitou diskuse a veřejné kontroly v Izraeli a v arabském světě. Jenže ono se nám dobře kritizuje Izrael, když nám nic nehrozí. Ráno vypouštíme děti do školy, odcházíme do práce nebo na nákupy, a obvykle jaksi mimochodem předpokládáme, že se zase doma všichni večer sejdeme. Telefonujeme rodičům a kamarádům a

40 ZÁPAS O DUŠI

obvykle si neklademe otázku, jestli na druhém konci někdo zvedne sluchátko. Nevíme, co to je, bát se o holý život. Když jsme pozváni na svatbu, neprohlašujeme si s obavami každého, kdo vejde do sálu. Jenže izraelská realita je dnes asi dost odlišná. Protože nevím, jaké to je, ostýchám se být příliš kritický. Jsem rád, že nejsem Soudec. Problém je, že tady proti sobě stojí rozdílné kultury, ve kterých se individuálnímu životu přičítá rozdílná hodnota. V euroamerické civilizaci například není jaksi přípustné, aby bojovaly děti. Říká se, že Sovětský svaz tenkrát v Afghánistánu prohrál, protože i těm nejotrlejším vojákům bylo nepříjemné střílet do dětí. (Je-li tomu tak, americký postup 'nejprve ze vzduchu, potom pěšky' musel být v tomto směru efektivnější.) Narážel na to jeden izraelský generál, když říkal: „U nás je normální, že děti před válkou chráníme, posíláme je pryč; oni je ale posílají do první řady. Dokud se tohle bude dít, je nám to opravdu líto, ale musíme střílet i do dětí.“ Je to strašné, pro mne je tu příliš mnoho nepochopitelného, než abych zaujal jednoduché stanovisko. Nerozumím kultuře, kde používají děti jako živé štíty, sanitku jako bojové vozidlo a kulturní památku jako vojenský kryt. Nežijí v tom a nevím, jak chránit svůj život před cvičenými dětskými bojovníky.

Také nevím kolik „normálních lidí“ přivede státní brutalita a zločiny k rozhodnutí obětovat svůj život v aktu msty“ (tak nějak to píšete). Já jsem, doufám, také normální člověk. Prožil jsem několik desítek let v režimu, který byl zlý, zločinný, brutální... Nedovedu si ale představit, že bych třeba šel na diskotéku dětí z komunistických rodin, a předtím bych se nakazil nějakou nevléčitelnou infekcí, aby kousky mého rozmetaného těla měly ještě ničivější účinek než trhavina. A kdybych to udělal, nedovedu si představit své rodiče, jak nad tím jásají. Tolik nenávisť pochopit nedovedu, v tom je cosi až iracionálního. Nevím, jak se proti tomu bránit.

Problémem samozřejmě nejsou děti, ale ti, kdo je posílají. Psychika atentátníka se sice asi nedá vysvětlit jenom extrémně zjitřeným smyslem pro spravedlnost, ale větším problémem jsou ti, kdo na ně myšlenkově působí, kdo jim metodicky pomáhají a nakonec je pošlou; ti, kdo se z masakrů radují, atentátníky chválí a pozůstalé odměňují. Mně je líto každého utraceného lidského života, ať padne na kterékoli straně (a přitom to jsou pro mne neznámí lidé z cizího národa), je mi líto pozůstalých, rád bych jim pomohl, ale proto, aby k atentátům už nedocházelo – ne proto, aby šli další!

Před půl rokem se několika atentátníkům podařilo zmasakrovat několik tisíc lidí ze všech národů (včetně několika z ČR) na opačném konci světa.

Vzpomínám si na svůj pocit, když jsem hleděl do tváří jásačících palestinských dětí (i dospělých, ale byly tam hlavně děti). To nebylo jenom obyčejné zděšení; uvědomoval jsem si, že hledím do tváří lidí, kteří by se klidně jednou mohli stát i mými vrahy. Dávali dost zřetelně najevo, jak vysokou hodnotou je pro ně smrt lidí, jako jsem já nebo jako jsou mé děti. Přece jenom je trochu rozdíl, jestli nějakí lidé ve státní mašinérii rozhodnou, že někdo konkrétní musí zemřít, soud nesoud, a pošlou na něj zabijáky – anebo když na druhé straně se kdosi přičiňuje, aby umírali desítky nebo prostě co nejvíc náhodně vybraných lidí. Samozřejmě se mi nelíbí ani jedno, samozřejmě že obojí je vražda. Ale nezlobte se, není to tak docela totéž; a to ne proto, kdo si začal – to nedokážu spravedlivě zhodnotit a v rozvinutém konfliktu je to vlastně jedno, to známe z vlastní zkušenosti. Hodnotit ale dokážu míru vlastního zavinění, to, oč si koleduji sám. Odsouzen k smrti jakousi skupinou za nějakou politickou věc bych mohl totiž být tak nejspíš omylem – ale statistou náhodně vybraným na porážku bych klidně mohl být i já, protože opravdu jsem statista, jeden kus obyvatelstva, číslo ve statistice.

Mně státní terorismus, jak jej nazýváte, neohrožuje a předpokládám, že z povahy věci ohrožuje aktivní nepřátele toho jejich státu, aktivní bojovníky, ať už je někdo nazývá hrdiny, partyzány národně-osvobozeneckého hnutí, nebo teroristy; prostě lidi, kteří vstoupili do války. Ovšem logika či metoda na straně teroristů je jiná; nevybírají cíleně. Jestli soud izraelské tajné služby je nelegální, jak nazvat metodu teroristů. Vždyť tam žádný soud není. Rozhoduje snad někdo před bombovým útokem v autobuse nebo v supermarketu, že ten a ten musí zemřít. Z čeho ti všichni obyčejní lidé byli podezřelí? Oni přece nevstoupili do žádné války. Teroristům je úplně jedno, kdo zemře, jen ať jich je co nejvíc. V jejich logice jste i vy sám už odsouzen. Jestli náhodou nastoupíte do stejného autobusu, máte smůlu. Že se vám to nejspíš nestane? Ano, pokud se někdy nechystáte do Izraele. Tam byste byl totiž jako Čech závažně oslaben; místní už mají praxi v odhadování podezřelých osob a leckdo do takového autobusu radši nenastoupí, zatímco vy byste se tam tlačil jak jelimánek. Ano, možná vám to nehrozí, pokud se neukáže, jak velmi úspěšný dokáže být tento způsob boje. Jestli ale Palestinci dojdou cíle touto cestou, pak bude velká poptávka po lidech, kteří se dají naprogramovat jako živé střely, jako rozsévači smrti, protože skupin, které vědí, co prosazovat, je po celém světě dost. A pak se bojme.

Někdo řekne: dejte jim, co chtějí, a bude mír. (Tohle lidé žijící ve vzdálených zemích vždycky rádi slyší. Takhle to kdysi říkali také Chamberlain a Daladier.) Jenže i tohle se už vyzkoušelo. Zdá se ale, že to, co intuitivně a doopravdy chtějí, je jediné: ať Izrael neexistuje. Nic menšího jako by je nedokázalo uspokojit. Všimněte si, že masakry přicházejí vždycky nejvíc tehdy, když se dohoda blíží, když je řešení už na obzoru... jako kdyby právě tohle vlastně nechtěli, jako kdyby nestáli o vlastní stát, který už byl téměř na dosah, jako

kdyby právě ten výhled na mír je vždycky pobídl k největší bojové aktivitě. Státu, který navenek hovoří líbivě, a tajně jedná zle, tomu rozumím – ne že by se mi to líbilo, nebo že bych to dokonce schvaloval. Ale nerozumím tomu, že někdo stojí o boj a smrt víc než o mír a život. To jim ten mír a samostatnost nabízené z izraelských rukou tak páchny? Je jednoduché odsuzovat jako státní terorismus to, co Izrael možná provádí na územích obydlených Palestinci. Ale kdo odsuzuje, měl by také říci, co by na jejich místě dělal on. Izrael se snaží zasáhnout onen kult smrti a násilí tam, kde si myslí, že vzniká. Je to asi marná snaha, on nevzniká v dílnách na výbušná zařízení, v kancelářích teroristických organizací... ale kam se obrátit, aby atentátníkům bylo fyzicky znemožněno pokračovat? Pamatujte, že Izrael jsou hlavně nevěřící, kteří nic netuší o duchovním světě. Když něčemu bránit, tak fyzicky. Těžko podezřívát Izrael, že úmyslně rozdmýchává konflikt, protože těm lidem jde o holý život. Možná si řeknete: potentátům o život nejde, ti mají jiné zájmy. Nemají. Izrael je příliš malá země, menší než ČR, takže se tam lidé hodně znají a každý má někde příbuzného nebo známého. Navíc se v té jejich demokracii opravdu stírdají vlády, nějaká trvalá politická elita se tam těžko může vytvořit. A tak kdykoli někde něco bouchne, máte dost důvodů se bát, že tam byl někdo vám blízký, ať jste předsedou vlády, nebo posledním čičmundou.

Obyvatelé Izraele, kteří se bojí o své životy, vidí, jak je stát vůči sebevrahům bezbranný, i kdyby byl sebetvrdší. Během několika minulých měsíců prý Izrael opustilo snad na milion Židů. Vida, řekne si někdo – přece to funguje. Arabský cíl zlikvidovat stát Izrael nakonec není tak nereálný.

Dovolte mi tedy ještě jednu úvahu. Dejte tomu, že Izrael nakonec opustí všichni Židé. Kam půjdou? Jsou národy světa ochotné a schopné jim nabídnout nový domov? Na takové Francii je už

42 ZÁPAS O DUŠI

dnes dobře vidět, že by v tomto ohledu moc dobře neposloužila. Na začátku jsem psal, že v článku zmiňujeme jenom jeden z důvodů, proč se nás bezpečí Izraele konkrétně dotýká. Dovolte mi nyní, abych připojil další důvod: antisemitismus ohrožuje nás všechny, nejenom Židy. Židé jsou příslušníci bílé rasy, takže s jistotou mezi námi nepoznáte, kdo je Žid a kdo není. Nemyslete si, Radku, že až začnou bít Židy, vám bude dobře. Kdokoli totiž může ukázat právě na vás. Možná o sobě víte s jistotou, že nejste Žid. Pokud jste si jistý, že nemáte ani kapku židovské krve, jste v tomto středoevropském prostoru spíše výjimka. Ale i kdybyste měl rodokmen s razítkem od Pánaboha – až na vás někdo ukáže, na rodokmen se vás ptát nebude. On už to o vás ví. Židobijci nedokážete, že nejste Žid. A i kdyby – antisemitismus má jednu velmi osvědčenou kategorii: „bílý Žid“. Nevím, jestli takový KuKluxKlan už objevil kategorii „bílý černoš“, ale antisemitismus je ve více ohledech asi nejpropracovanější rasismus. Však také zrál a třibil se po předlouhých staletí. „Bílý Žid“ je ten, kdo pomáhá Židovi. Milý Radku, jestli víte, že se vám nikdy neudělá zle z toho, co možná budou nebo chtějí židobijci dělat, jestli víte, že se jim nakonec nevzepřete, pak se vás možná kategorie „bílý Žid“ netýká... Možná. Protože antisemita může ukázat na kohokoli. S antisemitou je to podobné, jako s některými účastníky blízkovýchodní krize: nejde o vyjednávání, nejde o kompromisy, antisemita má jediný bazální požadavek: abyste (jakožto Žid nebo bílý Žid) neexistoval. Všechno ostatní je jenom divadýlko kvůli okolnostem nebo na matení veřejnosti. Jste-li náhodou takto označen, spáchejte sebevraždu, to je asi tak jediné, čím ho potěšíte. A tohle je zřejmě rada, kterou by dnes bylo možno dát i celému Izraeli. Vrhni se do moře, Izraeli, a atentáty přestanou. Jestli má legitimita vaší existence záviset na uznání takových lidí, pak vás ujišťuji, že váš život legitimní nikdy ne-

bude, takže raději skočte z okna rovnou.

Milý Radku, nemyslete si, že byste snadno přežil, až by začali zabíjet Židy také u nás. Možná ten, kdo se přidá, si může namlouvat, že je v bezpečí, protože je na silné straně. Historie ale názorně dokládá, že útočníci zanedlouho začínají vyhledávat nepřítel i ve vlastních řadách.

Dovolíme-li antisemitismu, aby se znovu ujal v naší zemi, jsme ohroženi vy i já.

Jestli si řeknete: budu nejhorlivější, a tak přežiji, začnou se vás bát ti méně horliví, a nepřežijete. Jestli si řeknete: budu umírněný, a přežiji, budete se hodit těm horlivým, až bude potřeba obětní beránek. Obávám se, že potom žádnou spolehlivou obranu nevymyslíte. Bránit se musíme nyní, než bude pozdě.

Odpusťte, Radku, že jsem Vám psal jako k nevěřícímu. Vím, že věříte. A také vím nebo tuším, že duchovních argumentů ve prospěch Izraele jste už slyšel dost. Vězte jenom, že opravdové duchovní argumenty nejsou lidské sympatie nebo obdiv, není to dokonce ani mravní soud, nezakládají se na tom, co dělají nebo dokáží lidé. To všechno jsem ale nechal teď stranou. Není asi v lidských silách ten problém pojednat vyváženě, v celé šíři, nikomu neublížit... Teď jsem chtěl ukázat na obyčejnou lidskou, ano sobecky domácí stránku tohoto problému. Toho, jak se týká nás všech, věřících i nevěřících, křesťanů, izraelitů i muslimů. Není to totiž otázka klubové příslušnosti, něco jako Sparta a Slávia, nejde o to, komu fandíme; ba nejde ani o hájení všeobecných principů práva a presumpce nevin, i když to jsou velmi důležité věci; dokonce nejde ani o to, které straně více rozumíme nebo komu dáváme za pravdu – ačkoli nás to hluboce determinuje – ne, teď jde o to, co nás může ohrozit. Zatím nám nejde o život, můžeme si klidně pěstovat fankluby nebo hájit obecné principy. Je ale možné, a neby-

lo by to poprvé, že tam, kde o životy jde, tam se právě teď rozhoduje i o nás nebo o světě našich dětí.

Odpusťte, že jsem se tak rozepsal. Není to proto, abych se předváděl. Spíše si myslím, že situace je tak vážná, že i jeden jediný hlas může mít váhu. Jeden člověk může ovlivnit několik dalších, a ti zase další. Proto píšu tak podrobně. Bojím se mlčet. Bojím se ztratit jeden hlas. Bůh dej mír a pokoj Palestincům, Bůh dej mír a pokoj Izraeli, Bůh žehnej i Vám, Radku, zdraví

– Jiří H. –

RECEPT PROTI SAMOTĚ

Je vůbec zapotřebí? Vždyť v této uspěchané době a přeplněné společnosti je těžké být sám, tak proč recept? Jenomže samoty jsou dvě. Ta, po které toužíme a je nám přínosem, a ta, která nás může i zahubit. Ta druhá vyžaduje přísná preventivní opatření, jinak skončíme na prášcích proti depresím a kdo ví, čem ještě.

Senioři jsou často zarmoucení nad tím, že jim ze strany jejich potomků, tj. dětí a vnuků, není prokazována dostatečná pozornost. Pravdou ovšem je, že nám důchodcům ubíhá pracovní týden nějak jinak, než těm našim „mladým“.

Protože jsem se i já před pár lety se samotou, která mne tížila víc a víc, potýkal, hledal jsem nějaký zaručeně dobrý recept, který by mne tohoto neudu zbavil. Dnes už si myslím, že to bylo řízením osudu, že jsem se přišel podívat do Denního stacionáře na Arménské ulici v Brně, trochu ostýchavě, ale více neuděvřivě. Přijemné společenství lidí, se kterými jsem se tu setkal a postupně seznámil, mne mile překvapilo a moje nálada se vrátila opět do normálních kolejí. Necítím se sám, setkávám se s mladými lidmi i se svými vrstevníky, navštěvuji také zajímavé přednášky a kulturní pořady, které pro nás seniory na Arménské ulici připravují. Jsem vděčný těmto lidem za prostý

lidský zájem o nás a za jejich smysluplnou práci. Ale aby byla vděčnost naplněna, má být vyjádřena slovy, či jiným způsobem. Ocenění je totiž jednou z nezákladnějších duchovních potřeb člověka, provokuje k pokračování v činnosti. Jak praví latinské přísloví *Gratitudo est beneficiorum calcar*; což znamená, že vděčnost jako ostruha pobízí k dalším dobrodiním.

Rád bych pozval své vrstevníky, neboli seniory, na návštěvu Denního stacionáře, protože dnes už vím, že totiž nejlepším a spolehlivě pomáhajícím receptem proti samotě je komunikace. V únoru, měsíci studeném, pošourném a nevládném, pořádala pobočka na Arménské ulici Karneval. Sál hýřil barvami masek, které jsme sami vyráběli. Nechybělo ani krásné vystoupení tanečniců latinsko-amerických tanců a tombola. O tom, že nám starým i mladým bylo krásně a teplo u srdce, už asi nepochybujete.

*A. Uhlíř, senior bydlící v Brně
Bohunicích, Naděje, březen 2002*

Neprosím ani o zdraví ani o nemoc, o život ani o smrt, ale za to prosím, abys použil mého zdraví i mé nemoci, mého života i mé smrti ke své cti a mé záchraně...

– Blaise Pascal –

NAPSALI JSTE NÁM

* *Milí Steigrovi,
děkuji Vám za zaslání časopisů,
které byly pro celý náš sboreček. Mladí lidé „vyletěli z hnízda“ a zůstaly jen 3 manželské páry vyššího věkového průměru, kterým časopis ZOD připadá jako velmi hutný pokrm, dospěli jsme k rozhodnutí, že jako sbor rušíme odběr.*

Já jsem na „mateřské“, s 20 měsíční holčičkou, k tomu mám 2 pubertáky, takže taky nemám čas na čtení a na vstřebávání „těžkých článků“, ale moc oceňuji články o dětech, výchově, nebezpečích ve školách, manželství, vztažích, v posledním čísle o modlitbě

44 ZÁPAS O DUŠI

s dětmi... Už kvůli tomu bych byla ráda, kdybyste mi jedno číslo časopisu zaslali i nadále. Podle svých možností vám zaslám občas peníze, ale neuváděla jsem variabilní symbol, až jsem se teď dočetla, že pak nevíte, kdo vám to posílá. Ale to není důležité, hlavně abyste neměli nedostatek zdrojů.

Přeji vám proto hodně Božího požehnání do další práce.

Jana B., Valašské Meziříčí
Dopis č. 984

* Vážení sourozenci v PJ, milí Steigerovi,
děkuji Vám za dosavadní zaslání časopisu, přeji Vám Boží moudrost a požehnání a prosím, abyste mi nadále neposílali Zápas o duši. Je zajímavý a pěkný, ale já ho stejně nestačím přečíst, jen ho ukládám na hromadu nedočetného, která roste. Časopis si vyžaduje hluboké přemýšlení a studium, které já ale věnuji a chci i nadále věnovat především Bibli a rovněž knihám E.G. Whiteové, které miluji, a které mi do mého života hovoří přece jen více a případněji. S pozdravem a díkem za Vaši ochotu a laskavost. – Váš E. Š. –

Milý bratře,

neradi se s Vámi loučíme, ale Vaše přání respektujeme. Modlíme se, abychom všichni – nejen vy, ale i my, byli moudří ve výběru čteného a jak s časem nám daným nakládáme. Není to v dnešní době snadné. Raději hledáme a využíváme nejrůznější zkratky. V Jeho službách, redakce

* Vážení Steigerovi

Přečetl jsem vypůjčený ZOD 72, duben 2002, kde na str.29. je článek, který mezi jinými pojednává o rozvodu a opětovném vstupu do manželství. Pod tímto článkem je informace, že tento materiál byl schválen Radou KSSCH. Nevím co je to za společnost. Jedno je, ale jisté, že tato rada si plně neuvědomuje odpovědnost za to, co schválili a napsali Jk 3:1.

Pod tlakem morálně upadajícího světa, můžeme pozorovat, že je ovlivněna i morálka v jednotlivých náboženských společnostech. Nechtějí zřejmě vypadat před tímto zkaženým světem jako škarohlídové a zpátečníci a tak přizpůsobují k tomu i svá učení. Co se týká rozvodu a nového sňatku jim náramně imponuje údaj u Mat. 19:9, který tak, jak je literně položen, dává dvojsmyslný význam. Toho se novodobí „učitelé“ chytili a všechna ostatní místa Písma, která mluví jasnou řečí a nepřípouští v žádném případě vstup do manželství po rozvodu, podřídili tomuto jedinému verši.

Pan Ježíš Kristus nepřišel zákon rušit Mt 5,17, ale ho ještě zpřísnil Mt 5:27,28, kde jasně ukazuje, že zhrěšit (zcižolozit) lze nejen skutkem (jak to bylo doposud u Židů), ale také pouhou žádostivou, hříšnou myšlenkou! Pan Ježíš říká: „Slyšeli jste, že říkáno bylo starým... Ale já pravím vám...“ Mt 5:27, 28. Takto se zákon dostává do jiné dimenze – roviny! Proto v tomto případě nelze se odvolávat na Dt 24:1-4, jak to také udělali autoři tohoto článku! Korunu tomu nasadili v bodě 5. cituji: „Jestli byli povoláni v rozvedeném stavu, mají svobodu opět vstoupit do manželství s jiným věřícím.“(!) A odvolali se na 2K 6:14! Když přečteme tuto kapitolu až do konce, pochopíme, že tato stať nemá žádnou spojitost s touto tematikou, ale má spojitost s Ř 12:1-2; Jk 4:4; 1J 2:15-17 atd. Kdyby apoštol Pavel v dnešní době vstal z mrtvých, nestačil by se divit jak vykládají jeho slova dnešní „učitelé“. To co má přímou spojitost s manželstvím a rozvodem Ř 7:1-3 (a je totožné se slovy P. Ježíše v evangeliích), to autoři „zapomněli“ vysvětlit! Proto považují výklad, že po rozvodu NZ dovoluje znovu vstoupit do manželství jako tendenční a nepravdivý. Vy, jako redaktori ZODu, jste se k tomuto článku nevyjádřili, zřejmě s tímto výkladem souhlasíte?

Vše dobré přeje

– Jindřich R. –

Milý bratře,

Rada KSSCH (Křesťanské společenství – Společnost Chrzešcijańska) nic nenapsala. Prohlášení pouze prodiskutovala a odsouhlasila. V úvodu jsme uvedli, že stanovisko není závazné, ale že stojí za zamyšlení. Jde o Doktrinní prohlášení Grace Community Church (Los Angeles). Doslovné znění prohlášení najdete v angličtině na [www stránce](http://www.gracechurch.org/divorce.asp):

<http://www.gracechurch.org/divorce.asp>

Děkujeme za Váš ohlas a názor.
– redakce –

* *Vroucně děkuji Pánu Bohu za tak vzorné Boží pracovníky Steigerovy a Jindru, pomocníci Boží na této práci časopisu Zápas o duši. Zápasit o duše je velmi potřebné, když Pán Ježíš řekl: „Co je platno člověku, kdyby celý svět získal a duši své škodu učinil.“ Celý svět nemá tu cenu, co vykoupená duše, která bude věčně žít v Boží slávě a radosti, zatímco člověk, který se o život věčný nezajímá, se ani neptá: „Co mám činit, abych byl spasen?“ Ani se nezajímá, proč musel Pán Ježíš Kristus trpět tak strašné bolesti na kříži. Chvála Bohu, že my to víme a spasení máme. S láskou a radostí na pomoc dávám 500 Kč.*

Františka L., Brno, Dopis č. 1012

* *Vážení manželé Steigerovi, už několik let jsme od vás dostávali ZOD a i když nejsme věřící, velmi rádi jsme časopis četli a na každé číslo jsme se těšili. V lednu 2002 jste upozornili na úsporná opatření. Protože jsme dosud nepříspěli na váš časopis, rozhodli jsme se poslat finanční dar, abychom i nadále váš časopis dostávali. K vašemu časopisu jsme se dostali přes naše přátele žijící v USA – Milana a Danielu Staveníkovi. Bohužel, Milan už není mezi námi, tragicky zahynul před 4 lety. Oba byli hluboce věřící křesťané a snažili se nás přivést k víře v Boha. Není to tak jednoduché. Oba jsme žili v nevěřících rodinách. Já však*

nevylučuji možnost, že někdy v budoucnu... Snad bych i chtěla, ale asi jsem zde v Brně nepoznala ty správné křesťany, se kterými bych se podělila o své myšlenky. Asi stále hledám cestu. Proto bych Vás ráda požádala o zaslání Vašeho časopisu i nadále.

Zdeňka Š., Brno
Dopis č. 1261

INTERNET

* *Vážený pane Steiger, našla jsem Vaší webovou stránku nedávno a dobře jsem si ji přečetla. Bydlím se svým manželem v Británii již několik let, do Čech jezdím už jen na návštěvu, proto mi není známo vaše audio, ani neznám ZOD. Můžete mi říci co to je? ...*

Mohu říci, že z milosti poznávám krůček po krůčku Boží milost. Někde jsem četla, že doufat v milost je již milost. Věřím, že Pan Ježíš zemřel i za mě. Myslím, že není den, kdy bych nepřemýšlela nad Bohem, a neprosila ho, abych mu byla blíž. Je to mojí vážnou žádostí dosáhnout cíle, který máte i Vy.

Pocházím z věřící rodiny, ale nepatřím do žádné církve. Moji prarodiče byli baptisté, ale vystoupili z organizace jako i mnoho dalších. Moji rodiče mají shromáždění doma, nebo u přátel.

Co se týká mě, dlouho mě trvalo, než jsem došla k tomu – díky Bohu, že musím mít moje osobní prožití z Bohem sama. Nemůžu být křesťanem na základě toho, že jimi jsou moji rodiče a prarodiče. Dlouho jsem bojovala s rozdílem mezi morálkou a vírou, vypůsobeným chováním – jak jste to výstižně popsal v jednom z Vašich článků. Činit skutky na základě víry proto, že jsme spasení, ne abych se skutky teprve ke spasení dopracovala. Snaha se změnit sama k lepšímu, stále novými předsezdáními, je nemožná. Bůh má se mnou hodně práce... Modlím se, abych mohla Boha poznat tak, jako praví křesťané na počátku, protože věřím, že Bůh je ten stejný. Kdybych se měla spoléhat

46 ZÁPAS O DUŠI

sama na sebe, musela bych si zoufat. Ale věřím v jeho milost a věřím, že i mě dovede až do konce.

Nehledám nějaký náboženský směr, jen mi schází společenství věřících lidí, kteří berou víru vážně, ne jen povrchně, tak, jak je to vidět všude okolo. Proto je mi potěšením být ve spojení s někým, kdo má stejný směr jako já.

...děkuji Vám za Vaši odpověď. Co se týká poznámky, že lidé z církvi odcházejí, protože jsou zklamání, že Bůh nesplnil jejich očekávání bych ráda poznamenala následující. Pokud lidé od Boha očekávají, že se stanou milionáři, či dosáhnou vyšší pozice v práci, nebo jiné „hmotné“ zabezpečení, rozhodně „zklamání“ budou. Nemyslím si ale, že ten kdo očekává podobně věci to myslí s Bohem upřímně. Věřím tomu, že ten, který skutečně Boha prožije tím pravým způsobem, může být nahý na ulici a bude ve svém nitru šťastný, protože Bůh za něj vyřešil hlavní otázku života. Potom nevadí jestli zemře hladu nebo bude spálen na hranici, protože ví, kam jde. Takový člověk se nemodlí za nové auto, ale za milost Boží a aby se Jemu líbil.

Víte, kdysi jsem se také k Bohu modlíla a prosila ho za to, nebo ono, ale na to nejdůležitější jsem zapomínala, totiž aby mě zbavil vlastních cest a myšlenek a dal mi Jeho samého, proto jsem také brzo ztroskotala. Když na to myslím, na světě je jen jedna věc důležitá, totiž otázka života a smrti. Dnes se modlím jen za jednu věc, totiž aby mě Bůh přetvořil ke svému obrazu. Víím s jistotou, že až to budu mít, VŠECHNY OSTATNÍ VĚCI BUDOU VYŘEŠENY. Je psáno, že máme hledat nejdříve že všeho Království Božího a vše ostatní nám bude přidáno.

– Veronika, Anglie –

Vy však hledejte jeho království a to ostatní vám bude přidáno.

* Milí Steigerovi;
zdravím vás z Colorado Springs. Už dříve jsem si od vás objednal nějaké knihy. Dostávám také časopis Zápas o duši a velmi se mi líbí. Proto bych ho chtěl taky předplatit mě známé. Nevím jestli jste na mne nezapomněli s tou Biblií, o kterou jsem vás požádal. Chtěl jsem nějaké v černé kůži, s poznámkami k veršům, pokud možno kalvinistickým výkladem (jednu v češtině a druhou ve slovenštině). Tady se koupit nedají a proto bych vás prosil i přesto, že vím jak musíte být zaneprázdnění. Webové stránky se vám hezky rozruštají. Je to můj jediný (česky mluvící) zdroj na který se chodím poučovat. Hlavně se těším z těch audio poznámek pana Steigera. Také bych prosil kdybyste měli nějaký článek o Duchovních darech (mluvení v jazycích, prorockví, atd.) a také o jistotě spasení.

Velmi vám děkuji a přeji moc Božího požehnání do budoucna. Držím vás stále v mých modlitbách.

– Roman –

* Vážení přátelé,
teď k obsahu Vašeho dopisu. Děkuji za osobní doručení. Píšete, že Vás nepovzbudila věta, cituji: „...že ze všech článků Vás zaujal jen jediný...“ Pravda, od roku 1996 by se počet článků dal vyčíslit ve stovkách, ale to už jsem byla 2 roky členkou církve a krize začínala nabírat na obrátkách. Takže prosím chápejte, pokud to v lidském měřítku dokážete, že články, které stále poukazovaly na slabosti křesťanů, mi na optimismu nepřidaly.

V žádném případě jsem Vás nechtěla pohánět, vím, že dostáváte spoustu dopisů, které Vás povzbuzují v další práci, jen jsem měla pocit, že by bylo dobré, abyste věděli i to záporné.

Píšete, že někteří křesťané dokážou být silní i v těžkých situacích. O.K., pak je jasné, že křesťanem může být jen silná osobnost. Já se mezi tyto jedince počítám jen do určité míry.

...Ano, chtěla bych se dozvědět víc, jen se obávám, že budu mít otázky, které si jiní křesťané ani nekladou. Nejsm si jistá, zda mě tyto biblické hodiny odpoví alespoň na část toho, co mě zajímá, přesto bych ráda přišla. Díky za nabídku.

– Renata K. –

POSLUCHAČI HCJB

* *Moji milí,*

zasílám hlášení příjmu a jsme vděčni našemu Pánu i Vám, že Vás dobře slyšíme. Děkuji za zprávy a dopis. Byla jsem mile překvapena, že v jednom týdnu jsem četla v Zápasu o Duši uveřejnění mého minulého dopisu.

Každé ráno vstávám s modlitbou, abych si Vás mohla znovu naladit a měla zase téma k úvahám pro nový den. Každá myšlenka, jak od br. Metoděje, br. Banka nebo br. Daniele, mě potěší a něčím obohatí, škoda jen, že více lidí neslyší tak vzácné poselství. Mohu Vás však potěšit, že od března Vás poslouchá i můj manžel, který Vás slyšel tady v Újezdě, kde pobýval po dobu své nemoci po zápalu plic. Nyní Vás slyší i ve Zlíně a dokonce Vás poslouchal v nemocnici ve Vizovicích, kde jste byli jeho posilou. Velmi příznivě hodnotí vysílaný program a prohlásil, že by se měl opakovat i na TWR. Možná Vám psal a vyjádřil svůj dík, ne-li děkuji za něj a všechny srdečné zdravím

Vaše Zdena Š.

Dopis č. 1017

Všem čtenářům a posluchačům sdělujeme, že každý měsíc připravujeme oběžník ekvádorských zajímavostí, které připravuje sestra Fialová.

Ti z vás, kdo vyplní hlášení o příjmu, mohou dostat pěknou pohlednici z Ekvádoru. Dále, připravujeme stále více pořadů v pražské redakci. Ve středu můžete slyšet Pavla Steigera a v nejbližších době uslyšíte v sobotu a jednou měsíčně v neděli pořady Klárky Steigerové a dalších.

Prosíme o modlitby, abychom pro naše posluchače i nadále připravovali hutný biblický pokrm.

Poslouchat můžete prostřednictvím krátkovlnného vysílání nebo přes Internet, kde je řada pořadů i v textové podobě. Aktuální frekvence, které se mění během zimního a letního času jsou uvedeny na zadní straně časopisu.

Těšíme se na vaše ohlasy.

– Jindra Suhomelová –

– Gabriela Lauková –

PODĚKOVÁNÍ

Ze zkušenosti víme, že to, co dostáváme bezplatně, ztrácí svoji hodnotu. Při expedici čísla 72 jsme snížili počet výtisků ZODU o 3 000 ks. Vyřadili jsme čtenáře, které máme v adresáři od roku 1990 do 1995, ale nemáme s nimi žádný kontakt. Mnozí z vás jste nám napsali, že jste neuváděli své čtenářské číslo, podle něhož poznáme, zda jste aktivními příjemci časopisu. Nechceme a finančně nemůžeme dále rozesílat časopis těm, kteří s námi nemají alespoň minimální kontakt. V dalším kole budeme vyřazovat čtenáře, jejichž osobní číslo začíná dvojcíslím 96, 97 a 98 a kteří se nám nikdy neozvali. Ve třetím kole se zaměříme na čtenáře, jejichž dvojcíslí začíná 99 a 00. Ostatním čtenářům ponecháváme dva roky na rozmyšlenou, zda chtějí zůstat pravidelnými čtenáři. Věřte, nechceme ztratit ani jednoho aktivního čtenáře. Zkontrolujte si svůj adresový štítek – pokud nemáte znaménko „-1“ a neznáme vás, nemusíte časopis dostat.

V současné době vychází Zápas o duši nákladem 6.000 výtisků. Časopis patří vám čtenářům a my děkujeme Pánu, že jej s vaší pomocí můžeme vydávat. Děkujeme čtenářům, kteří časopis obětavě podporují, abychom jej mohli poskytnout bezplatně i těm, kterým to finanční situace zatím nedovoluje. Těšíme se na nové odběratele.

– Redakce –